

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ

อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

เอกสารวิชาการ
สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2564

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ
อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร

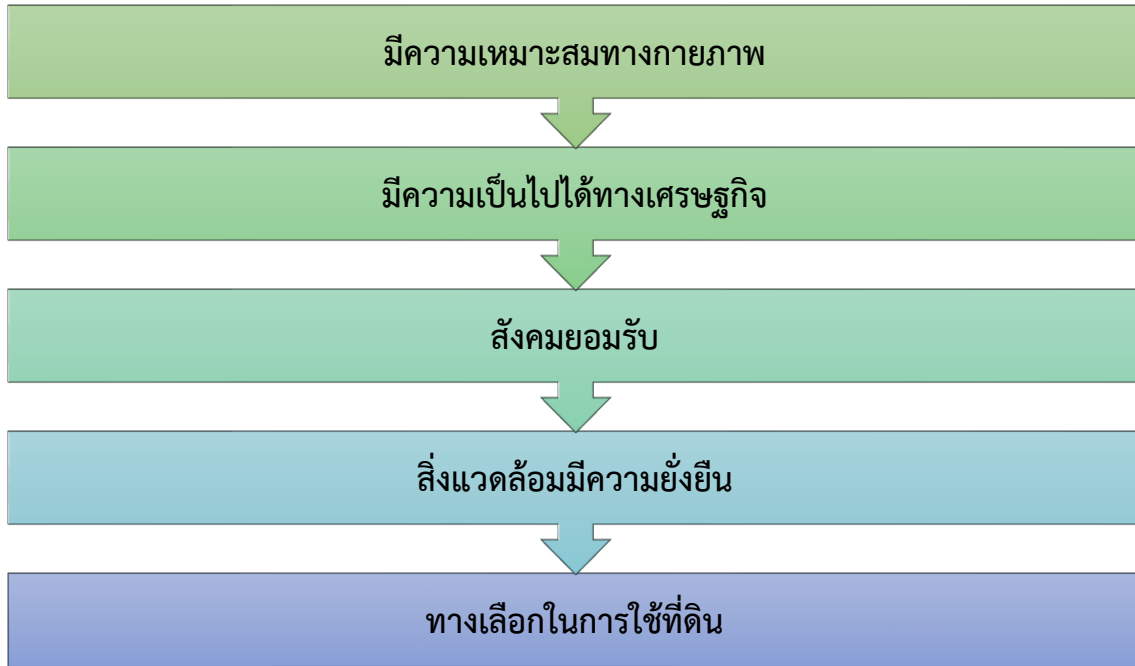
สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร
กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข-ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-6
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-11
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-17
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-6
3.3 ทรัพยากรดิน	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปัญหาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-16
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดิน	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (ปี พ.ศ.2532-2561)	2-9
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-13
2-3	ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-17
2-4	ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนสัดส่วนและครัวเรือนเกษตรในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-18
2-5	ข้อมูลสภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-20
2-6	รายได้เฉลี่ยครัวเรือนตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-22
2-7	รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-23
3-1	คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-3
3-2	หน่วยแผนที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-11
3-3	สมบัติดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-12
4-1	แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	4-2
5-1	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	5-8
6-1	นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	6-1
6-2	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	6-11
6-3	การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน	6-15
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2566	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่สนับสนุนในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงาน และงบประมาณ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี แผน 4 ปี (ปี 2565-2568) หน่วยงาน สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	7-9

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-4
2-2	แผนที่ความลาดชันตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-5
2-3	แผนที่เส้นชั้นน้ำฝนตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-10
2-4	สมดุลงบของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสุพรรณบุรี (ปี พ.ศ. 2532-2561)	2-11
2-5	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-15
2-6	แผนที่ถือครองที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	2-16
3-1	แผนที่เขตป่าไม้ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-4
3-2	แผนที่ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-5
3-3	พื้นที่เขตชลประทาน และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 1,260 ไร่.ม. ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-6
3-4	แผนที่อุทกธรณีวิทยา ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-7
3-5	แผนที่อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-8
3-6	แผนที่ชุดดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-13
3-7	แผนที่ดินปัญหาตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-16
3-8	แผนที่ชะล้างและการพังทลายตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	3-17
4-1	แผนที่โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	4-3
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	4-7
4-3	ระบบการปลูกพืช ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	4-9
6-1	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี	6-13
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้มีการบัญญัติให้มีการ วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 ส่งเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลง จากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สํารวจข้อมูลทั้ง กายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่าง ๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“**ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลก เป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“**ดิน**” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้น

กำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปราภฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอโพธาราม มีเนื้อที่ 40.8 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 25,496 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลด่านม่วงคำ อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลโคกสูง อำเภอปลาปาก และตำบลยอดเขา ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำบลเชียงสือมีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงชนบทหมายเลข สน.2013 (ถนนนาแก้ว-ตงน้อย) ถนนท้องถิ่นสายบ้านโพธิ์น้อย ตำบลบ้านโพธิ์ ถึงบ้านเชียงสือน้อย หมู่ 2 ถนนท้องถิ่นสายบ้านหมู่ 5,6-3 บ้านอุดมวัฒนา-บ้านโนนกง ถนนท้องถิ่นสายบ้านหมู่ 3-7 บ้านโนนกง-บ้านโนนประดู่ (สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, 2559)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเชียงสือใหญ่

หมู่ที่ 5 บ้านอุดมวัฒนา

หมู่ที่ 2 บ้านเชียงสือน้อย

หมู่ที่ 6 บ้านโนนสามัคคี

หมู่ที่ 3 บ้านโนนกง

หมู่ที่ 7 บ้านโนนประดู่

หมู่ที่ 4 บ้านท่าสาวคอย

หมู่ที่ 8 บ้านโนนกงพัฒนา

(เทศบาลตำบลเชียงสือ, 2563)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ราษฎรตำบลเชียงสือส่วนใหญ่เป็นชาวกูไท ไม่ใช่ผู้ไทย อพยพมาจากเมืองมหาไชย กองแก้ว อพยพครั้งแรกรมาอยู่ที่ดอนบ้านฮ้าง (ดอนบ้านร้าง) ต่อมาเกิดโรคระบาด ชาวบ้านก็เลยอพยพไปหาที่อยู่ใหม่บริเวณริมฝั่งน้ำท่า ปัจจุบันเรียกว่า ท่าใหญ่ แต่บริเวณนี้เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะท่วมก็เลยพากันอพยพไปอยู่ที่ดอนแต่ (ปัจจุบัน คือ บ้านเชียงสือใหญ่ หมู่ที่ 1) มีการสร้างวัดขึ้นมาที่ดอนแต่ปัจจุบันวัดบ้านดอนแต่ไม่มีแล้ว เพราะได้มีการย้ายมาสร้างวัดโพธิ์ชัย (ปัจจุบันอยู่บ้านอุดมวัฒนา หมู่ที่ 5) ขึ้นมาแทน พระครูโพธิ์ชัยธรรม เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัยองค์ปัจจุบันเล่าว่า "วัดโพธิ์ชัย สร้างเมื่อ พ.ศ.2420 เดิมบ้านนี้เชื่อว่าบ้านเชียงสือ เมื่อตั้งเป็นหมู่บ้านตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ก็ชื่อบ้านเชียงสือ ภาษากูไทออกเสียง "เซงเสอ" คนเฒ่า คนแก่ เล่าว่าบริเวณบ้านดอนฮ้างแต่ก่อนมีเสื่ออาศัยอยู่ชุกชุม และผู้นำชุมชนในขณะนั้นเคยบวชเป็นเณรสึกออกมาชาวบ้านเรียกว่า "เซ้ง" ภาษาอีสานออกเป็น"เซ็ง" ชุมชนแห่งนี้เลยมีชื่อว่า "เชียงสือ" ต่อมาเลยเพี้ยนเป็นเชียงสือ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโพธาราม, 2560)

ตำบลเชียงสือเดิมอยู่ในเขตการปกครองของตำบลบ้านโพน แยกการปกครองออกจากตำบลบ้านโพน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2535 ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงสือโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2540 และยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลเชียงสือเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2556

คำขวัญประจำตำบลเชียงสือ

“เชียงสือถิ่นภูไทน่าอยู่ เคียงคู่วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
งามประทีนถิ่นผ้าลายมุก สุขรมเย็นต้นโพธิ์ใหญ่
ศูนย์รวมใจเจดีย์ศรีรัตนโนนกุญ เต้นรุ่งเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
ของกินแซบอร่อยเด็ดคือเห็ดเผาะ สุดแสนไพเราะเสนาะดนตรีพื้นเมือง”

วิสัยทัศน์ของชุมชน

“ตำบลเชียงสือน่าอยู่ ด้วยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การคมนาคม
สะดวก การศึกษาเด่น เน้นเศรษฐกิจดี ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เคียงคู่กับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น”

ประเพณี วัฒนธรรม ท้องถิ่น

- ประเพณีขึ้นปีใหม่ ช่วงเดือนมกราคม
- บุญมหาชาติ (บุญผะเหวด ช่วงเดือนเมษายน)
- ประเพณีสงกรานต์ ช่วงเดือนเมษายน
- บุญบั้งไฟ ช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม
- ประเพณีเข้าพรรษา ช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม
- บุญข้าวประดับดิน ช่วงเดือนสิงหาคม
- บุญข้าวสาก ช่วงเดือนกันยายน
- ประเพณีออกพรรษา ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน
- ประเพณีไหลเรือไฟภูไทตำบลเชียงสือ ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน
- บุญกฐิน ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน
- ประเพณีลอยกระทง ช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

- ผ้าพื้นเมือง (ผ้าขาวม้า, ผ้าลายน้ำไหล, กระเป๋าจากผ้าขาวม้า, ผ้าห่ม, ย่าม) ของกลุ่มทอผ้า

พื้นเมืองบ้านโนนสามัคคี

- ผ้าลายมุก เสื้อลายมุก เสื้อสำเร็จรูปจากผ้าลายมุก เป็นเสื้อสุทษาฟารีแชนส์
- ข้าวฮางอกทองสกลทวาปี ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตข้าวฮางอกบ้านโนนกุญ

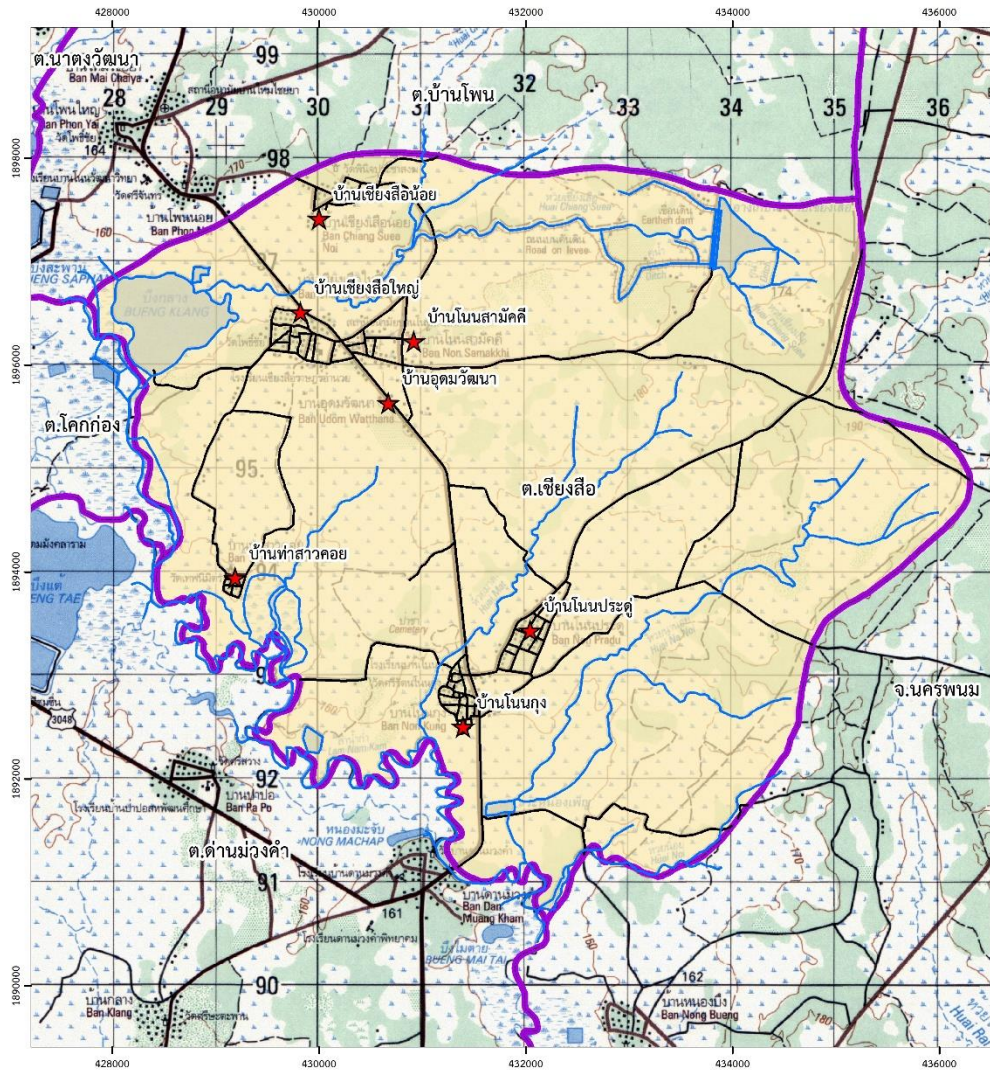
สถานที่น่าสนใจ

- ทำนํ้ากำบ้านโนนกุญ
- วัดธาตุค้อโนนเก้ายอด ภูดินธรรม
- วัดโพธิ์ชัย

2.4 สภาพภูมิประเทศ

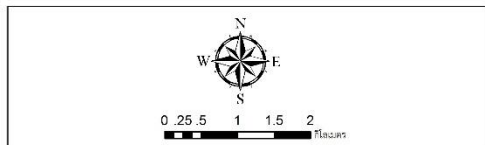
ลักษณะภูมิประเทศของตำบลเชียงสือ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็น 2-5 เปอร์เซ็นต์ และ 5-12 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 160-180 เมตร โดยด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่สูง ลาดเทต่ำลงไปทางทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ต้นน้ำของลำน้ำก่ำ ที่ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของตำบล (รูปที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

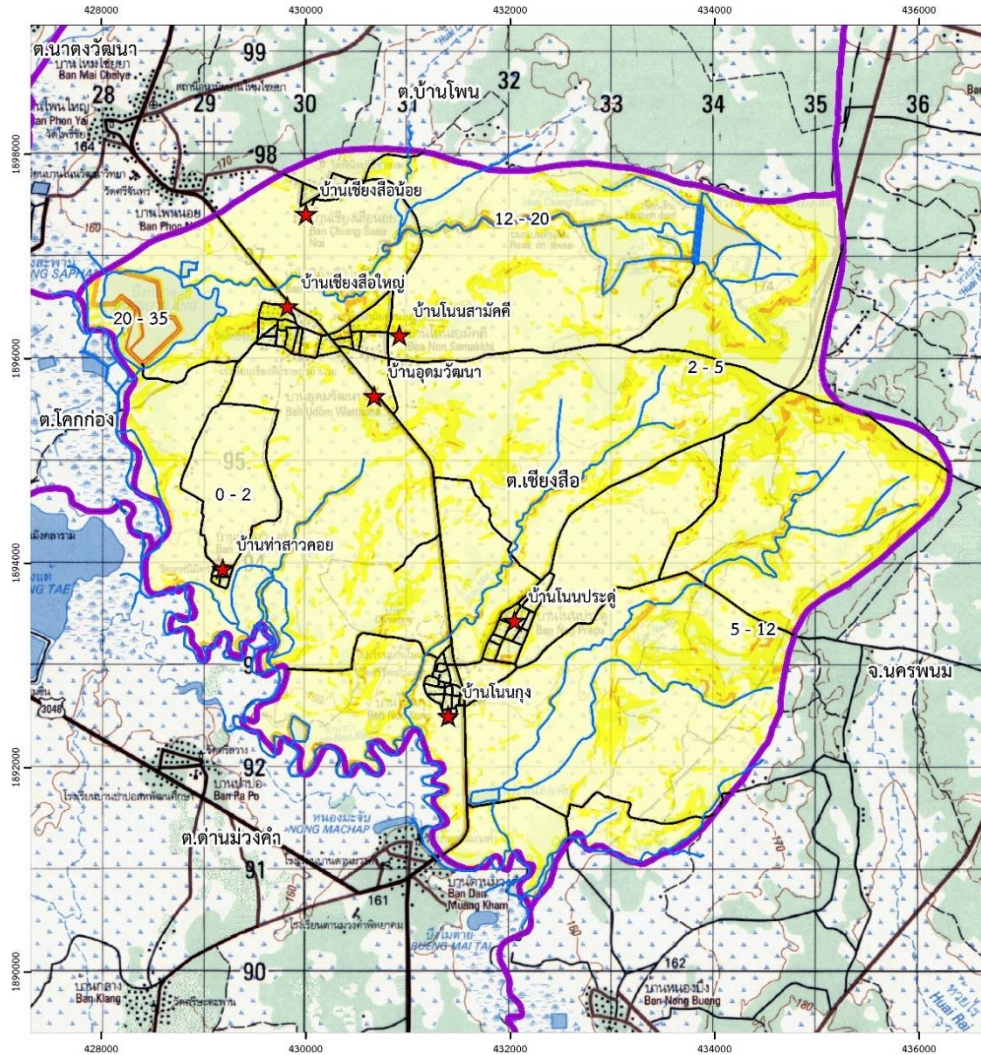
คำอธิบายสัญลักษณ์

- ★ หมู่บ้าน
- แม่น้ำ ลำห้วย คลองน้ำ
- ถนน
- ขอบเขตตำบล

จัดทำโดย
สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

แผนที่ความลาดชัน
ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม
จังหวัดสุพรรณบุรี

คำอธิบายสัญลักษณ์

สัญลักษณ์	ระดับความลาดชัน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	0 - 2 %	18,346	71.96
	2 - 5 %	6,136	24.07
	5 - 12 %	764	3.00
	12 - 20 %	46	0.18
	20 - 35 %	204	0.80
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		25,496	100.00

สัญลักษณ์แผนที่

- หมู่บ้าน
- แม่น้ำ ลำห้วย คลองน้ำ
- ถนน
- ขอบเขตตำบล

0 25 50 100 150 200 เมตร

จัดทำโดย
 สำนักงานพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักการโยธาที่ 5
 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดสุพรรณบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในจำนวน 20 จังหวัด ในภาคอีสาน หรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคที่แห้งแล้งกว่าภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้มีไผ่เพราะมีฝนตกน้อยกว่าภาคอื่น ปริมาณน้ำฝนที่ตกแท้จริงแล้ว มากกว่าภาคเหนือและภาคกลาง แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็น ที่ราบสูงตอน ดินเป็นหินตะกอนดูดซับน้ำและเก็บรักษาน้ำไว้ไม่ได้

จังหวัดสุพรรณบุรีมีลักษณะดินฟ้าอากาศโดยทั่วไปดังนี้ ฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว แห้งแล้ง ฤดูฝนมีฝนตกชุก อยู่ในเกณฑ์อันดับสองของภาคอีสานรองจากจังหวัดนครพนม อุทกภัยมีเกิดขึ้นได้บางแห่งในบริเวณที่ลุ่ม ฤดูหนาวมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูฝน โดยทั่วไปจะเริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมรวมเวลา 4-5 เดือน ฝนที่ตกส่วนมากเป็นฝนที่เกิดจาก ร่องมรสุมพาดผ่าน และพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนตัวมาจากทะเลจีนใต้ ส่วนที่เกิดจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีไม่มากนักเนื่องจากอยู่ห่างจากทะเลมาก ถ้าปีใดพายุดีเปรสชันเข้าน้อย ปีนั้นจะแห้งแล้ง โดยปกติจะมีพายุดีเปรสชัน ถึงพายุโซนร้อนเข้าเฉลี่ยปีละ 1-2 ลูก สุพรรณบุรีมีปริมาณน้ำฝนค่าเฉลี่ยปกติเท่ากับ 1,644.6 มิลลิเมตร (พ.ศ.2524-2553 คาบ 30 ปี มาตรฐานองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก)

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ รวมเวลา 4 เดือน ในตอนต้นเดือนตุลาคมนั้น เป็นระยะเปลี่ยนฤดูระหว่างฤดูฝนกับฤดูหนาว อาจมีฝนตกได้เป็นบางวัน ฤดูหนาวของจังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะอากาศหนาวอย่างชัดเจนกระแสน้ำที่เย็นและแห้งพัดมาจากประเทศจีน คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสุพรรณบุรีเคยมีอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ -1.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2517 ที่สถานีอากาศเกษตรสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี บ้านนาคำ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคม รวมระยะเวลาประมาณ 3 เดือน ระยะนี้มีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมาลง ลมตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้และอ่าวไทย จะพัดมาแทนที่ และเป็นระยะหนึ่งที่ประเทศไทยได้รับแสงแดดกล้าที่สุด ทำให้มีอากาศร้อน และแห้งแล้งมาก สถิติภูมิอากาศสูงสุดของสุพรรณบุรี วัดได้ 41.9 องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2500

อนึ่งการเปลี่ยนฤดูจากฤดูหนึ่งไปยังอีกฤดูหนึ่งนั้น มีระยะช่วงเวลาอยู่ระหว่าง 1-2 สัปดาห์ จะนับว่าเป็นฤดูหนึ่งฤดูใดยังไม่ชัดเจน เนื่องจากเป็นระยะเปลี่ยนฤดู (transition period)

2.5.3 อุณหภูมิ

จังหวัดสกลนครมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 26.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยตลอดปี 31.8 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน คือ 35.2 องศาเซลเซียส และพบอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยตลอดปี 22.2 องศาเซลเซียส โดยพบอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม คือ 16.8 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดสุพรรณบุรีมีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปีเฉลี่ย 1,701.5 มิลลิเมตร โดยในเดือนกรกฎาคม มีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด 346.0 มิลลิเมตร และเดือนธันวาคมมีปริมาณน้ำฝนน้อยที่สุด คือ 6.9 มิลลิเมตร (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2534-2563) ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman - Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช อยู่ในช่วงต้นเดือนเมษายนถึงกลางเดือนตุลาคม และหลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน ในดินยังคงมีความชื้นเหลืออยู่เพียงพอสำหรับปลูกพืชไร่ หรือพืชผักอายุสั้นได้

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ อยู่ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมาก โดยเฉพาะบริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อาจเกิดน้ำท่วมขังส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้

ช่วงเวลาที่ ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก หรือช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำฝน และการกระจายตัวของฝนน้อย ไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในช่วงปลายเดือนตุลาคมถึงปลายเดือนมีนาคมของปีถัดไป ในช่วงเวลาดังกล่าวถ้าได้รับน้ำชลประทานช่วยก็สามารถปลูกพืชได้ และควรจัดหาแหล่งน้ำสำรองหากปลูกพืชในฤดูแล้ง (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

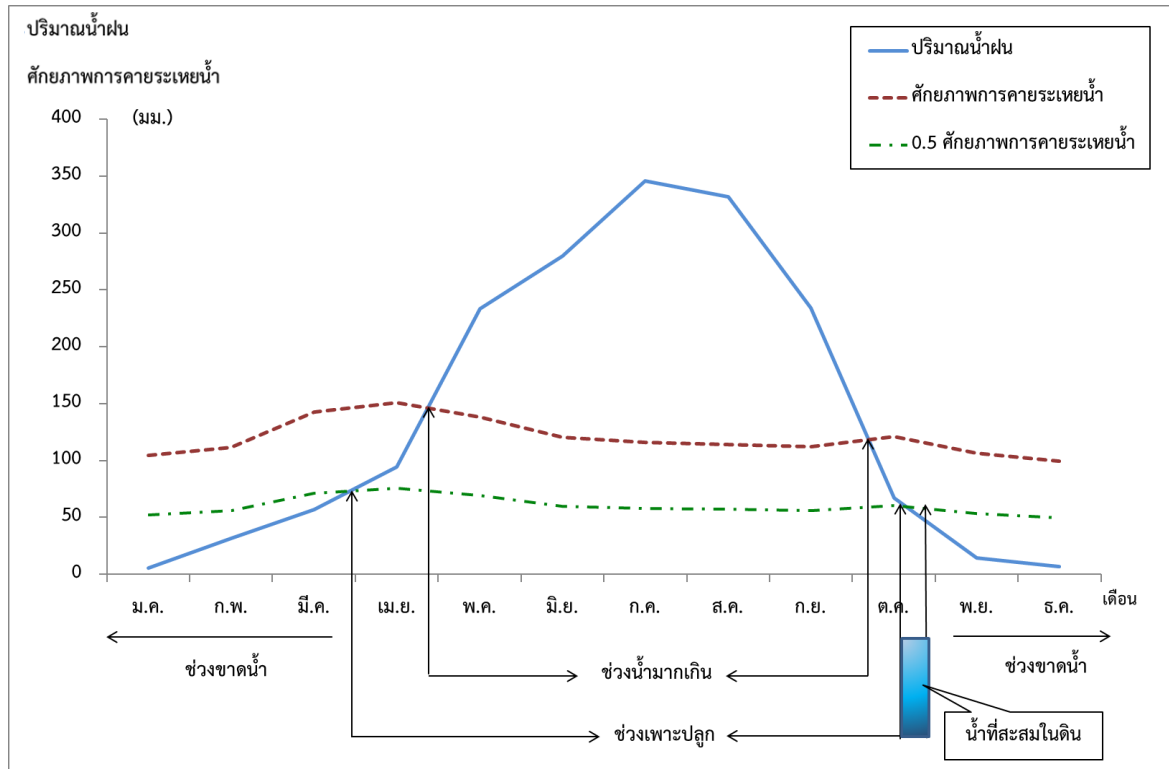

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี ปี 2534-2563

เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	5.8	5.7	2.0	29.2	16.8	22.4	67.0	104.7
ก.พ.	31.8	30.2	3.6	31.2	18.8	24.3	65.0	111.6
มี.ค.	56.8	51.6	6.2	33.6	22.2	27.2	63.0	142.4
เม.ย.	94.3	80.1	9.3	35.2	24.6	29.2	66.0	150.8
พ.ค.	233.4	146.2	17.2	33.8	25.1	28.6	76.0	138.2
มิ.ย.	279.6	153.0	20.0	32.7	25.3	28.3	80.0	120.2
ก.ค.	346.0	159.6	22.0	31.8	25.1	27.7	82.0	116.2
ส.ค.	331.9	158.2	23.7	31.5	24.8	27.4	84.0	114.1
ก.ย.	233.8	146.3	17.3	31.5	24.4	27.3	83.0	112.0
ต.ค.	67.2	60.0	7.5	31.4	22.8	26.6	76.0	120.8
พ.ย.	14.2	13.9	2.4	30.8	19.9	24.8	70.0	106.6
ธ.ค.	6.9	6.8	0.8	29.0	17.0	22.4	68.0	99.7
รวม	1,701.7	1,011.6	132	-	-	-	-	1,437.3
เฉลี่ย	-	-	-	31.8	22.2	26.4	73	119.8

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดสกลนคร

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน (2562) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,162 ไร่ หรือร้อยละ 4.56 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ ถนน และสถานีบริการน้ำมัน
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 18,087 ไร่ หรือร้อยละ 70.94 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 37 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบล
 - 2.2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 17,322 ไร่ หรือร้อยละ 67.94 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาข้าว+แตงโม และนาข้าว+มะเขือเทศ
 - 2.3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 340 ไร่ หรือร้อยละ 1.33 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง และแตงโม
 - 2.4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 162 ไร่ หรือร้อยละ 0.64 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา และยูคาลิปตัส
 - 2.5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 80 ไร่ หรือร้อยละ 0.31 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะม่วง และมะขาม
 - 2.6) พืชผัก มีเนื้อที่ 43 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับ
 - 2.7) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 77 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า

2.8) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 26 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 2,666 ไร่ หรือร้อยละ 10.46 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบูรณ์

4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 2,584 ไร่ หรือร้อยละ 10.13 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พืชหญ้าธรรมชาติ พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ไร่ป่า/ไร่หนาม พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว และพื้นที่ถม

5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 997 ไร่ หรือร้อยละ 3.91 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

(ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

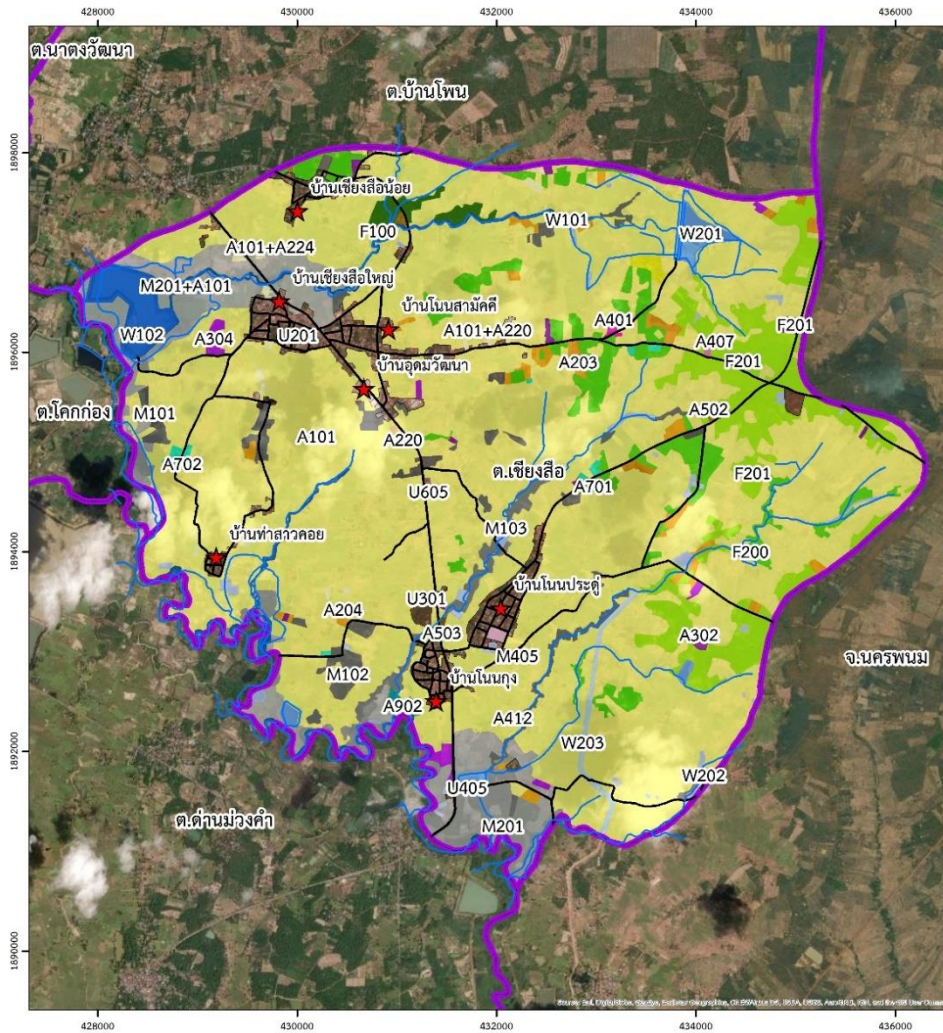
หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,162	4.56
A	พื้นที่เกษตรกรรม	18,087	70.94
A1	พื้นที่นา	10,332	6.58
A101	นาข้าว	17,201	67.47
A101+A220	นาข้าว+แดงโม	31	0.12
A101+A224	นาข้าว+มะเขือเทศ	90	0.35
A2	พืชไร่	340	1.33
A203	อ้อย	95	0.37
A204	มันสำปะหลัง	210	0.82
A220	แดงโม	35	0.14
A3	ไม้ยืนต้น	162	0.64
A302	ยางพารา	76	0.30
A304	ยูคาลิปตัส	86	0.34
A4	ไม้ผล	80	0.31
A401	ไม้ผลผสม	35	0.14
A407	มะม่วง	31	0.12
A412	มะขาม	14	0.05
A5	พืชผัก	43	0.17
A502	พืชผัก	13	0.05
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	30	0.12

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A7	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	120	0.08
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	36	0.14
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	41	0.16
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	26	0.10
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	26	0.10
E	พื้นที่ป่าไม้	2,666	10.46
F100	ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	124	0.49
F201	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	961	3.77
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	1,581	6.20
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,461	0.93
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	79	0.31
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	454	1.78
M103	ไผ่ป่า ไผ่หนาม	172	0.67
M201	ที่พุ่ม	582	2.28
M201+A101	ที่พุ่ม+นาข้าว	1,258	4.93
M405	พื้นที่ถม	39	0.15
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	997	3.91
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	252	0.99
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	284	1.11
W201	อ่างเก็บน้ำ	180	0.71
W202	บ่อน้ำในไร่นา	193	0.76
W203	คลองชลประทาน	88	0.35
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		25,496	100.00

ที่มา: กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2563)

แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน
ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม
จังหวัดสุพรรณบุรี

คำอธิบายสัญลักษณ์

สัญลักษณ์	คำอธิบาย	เนื้อที่ ไร่	ร้อยละ	สัญลักษณ์	คำอธิบาย	เนื้อที่ ไร่	ร้อยละ
1. เนื้อที่ทั้งหมด (A)		18,087	76.94	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	1,261	5.27
A01	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	37	0.13	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	2,384	10.13
A101	นาข้าว	17,261	27.47	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	79	0.31
A101+A204	นาข้าว-ผลไม้	31	0.12	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	129	1.73
A101+A224	นาข้าว-ผลไม้-สวน	49	0.23	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	112	0.61
A204	ผลไม้	95	0.57	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	492	2.99
A204	ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	219	0.97	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	1,258	4.91
A209	สวน	35	0.14	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	89	0.13
A302	สวนยาง	75	0.30	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	1,162	4.56
A309	สวนผลไม้	65	0.32	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	1,577	4.93
A401	ไม้ยืนต้น	35	0.14	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	53	0.21
A407	ไม้ยืนต้น	31	0.13	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	63	0.29
A412	สวนยาง	17	0.05	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	17	0.07
A502	สวนยาง	23	0.06	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	994	3.92
A603	สวนยาง	30	0.13	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	292	0.96
A701	สวนยาง	56	0.24	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	294	1.11
A707	สวนยาง	41	0.16	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	109	0.21
A802	สวนยาง	75	0.16	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	153	0.74
พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	2,666	10.46	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	86	0.35
พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	121	0.59	พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	25,494	100.00
พื้นที่	พื้นที่ทั้งหมด	941	3.77				

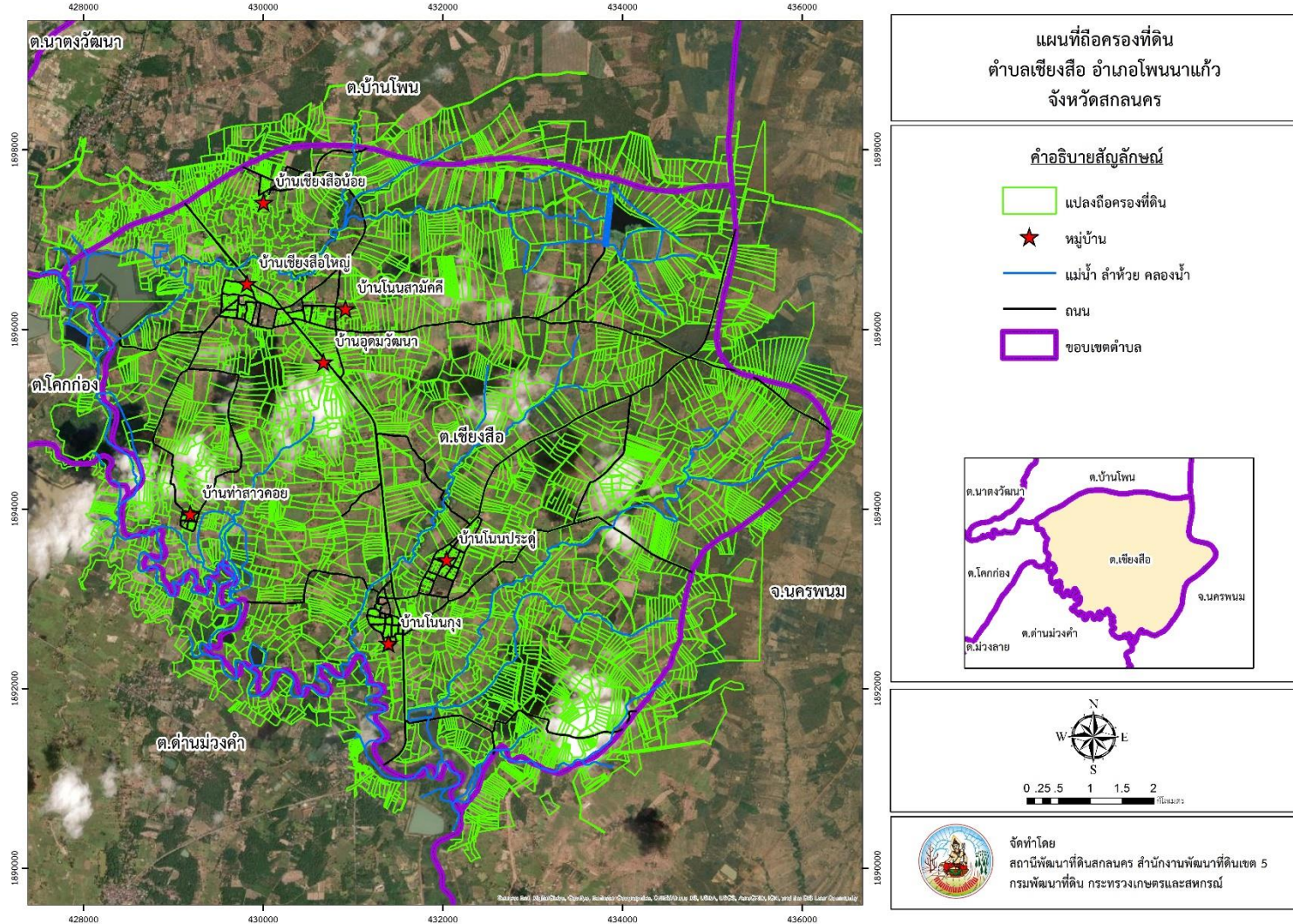
สัญลักษณ์แผนที่

- ★ หมู่บ้าน
- น้ำ ล้ำห้วย คลองน้ำ
- ถนน
- ขอบเขตตำบล

0 25 5 1 1.5 2
กิโลเมตร

จัดทำโดย
สถาบันพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปที่ 2-5 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

รูปที่ 2-6 แปลงถือครองที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากข้อมูลสำนึกทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงสือ ปี 2563 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเชียงสือ มีประชากรรวม 4,928 คน แยกเป็นชาย 2,474 คน เป็นหญิง 2,454 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,701 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,455 ครัวเรือน หรือร้อยละ 85.54 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 246 ครัวเรือน หรือร้อยละ 14.46 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2563

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเชียงสือ	1,701	2,474	2,454	4,928
หมู่ที่ 1 บ้านเชียงสือใหญ่	211	399	376	775
หมู่ที่ 2 บ้านเชียงสือน้อย	110	151	156	307
หมู่ที่ 3 บ้านโนนสูง	256	269	285	554
หมู่ที่ 4 บ้านท่าสาวคอย	78	142	129	271
หมู่ที่ 5 บ้านอุดมวัฒนา	269	429	445	874
หมู่ที่ 6 บ้านโนนสามัคคี	421	582	588	1,170
หมู่ที่ 7 บ้านโนนประคู้	224	301	294	595
หมู่ที่ 8 บ้านโนนสูงพัฒนา	132	201	181	382

ที่มา : เทศบาลตำบลเชียงสือ (2563)

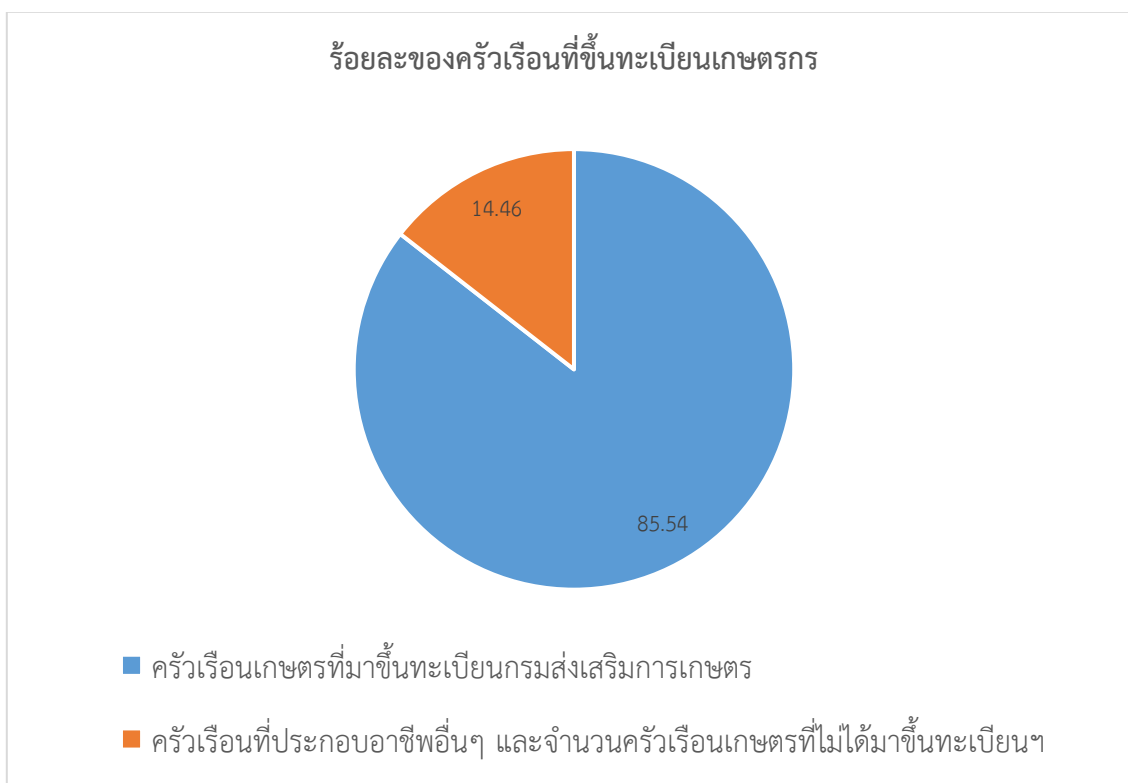

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ปี 2563

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,701	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,455	85.54
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	246	14.46

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2563)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2563)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2563 สภาพทั่วไปของตำบลเชียงสือได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลเชียงสือมีถนนสายหลักที่ใช้คมนาคมขนส่ง 1 เส้นทาง คือ ถนนนาแก้ว-ดงน้อย เป็นถนนสายหลัก มีรถโดยสารประจำทาง เดินทางเข้าอำเภอ จังหวัด เป็นประจำ และเป็นที่ยึดถือของรถจักรยานยนต์ รถสามล้อ รถการเกษตร และอื่นๆ มีถนนภายในหมู่บ้านและระหว่างหมู่บ้าน ทั้งถนนลาดยาง ถนนลูกรัง และถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และได้ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้ประชาชนสามารถสัญจรได้สะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลเชียงสือมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน มีไฟฟ้าสาธารณะ 24 จุด และมีการขยายเขตไฟฟ้าเป็นบางจุด

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลเชียงสือ มีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค จากระบบประปาประจำหมู่บ้าน ลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ลำห้วย จำนวน 10 แห่ง คือ ลำน้ำก่า ลำห้วยนาน้อย ลำห้วยมาตร ห้วยเชียงสือตอนบน ห้วยเชียงสือ ห้วยวังเยี่ยม ห้วยไก่อ ห้วยกุดคำ ห้วยไผ่ ห้วยวังยาว มีลำน้ำก่า เป็นลำน้ำหลักไหลผ่านพื้นที่ตำบลจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือลงสู่ทิศตะวันออกถึงใต้ ไหลผ่านจาก หมู่ 1, 3, 4, 8 ระยะทางประมาณ 14 กม. มีน้ำไหลตลอดปี เป็นลำน้ำปลายทางที่ระบายออกจากหนองหาร ที่เป็นหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ ลำห้วยสาขาของลำน้ำก่า ที่สำคัญมีดังนี้

- หมู่ที่ 1 ได้แก่ ห้วยเชียงสือตอนล่าง ห้วยควายน่า
- หมู่ที่ 2 ได้แก่ ห้วยเชียงสือตอนบน ห้วยวังเยี่ยม
- หมู่ที่ 3 ได้แก่ ห้วยนาน้อย
- หมู่ที่ 4 ได้แก่ ห้วยไก่อ ห้วยกุดคำ ห้วยไผ่
- หมู่ที่ 5, 6, 7, 8 ได้แก่ ห้วยมาตร ห้วยวังยาว

นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่นๆ ได้แก่ ฝาย จำนวน 8 แห่ง คือ ฝายห้วยวังเยี่ยม ฝายห้วยเชียงสือตอนบน ฝายกั้นน้ำห้วยเชียงสือตอนกลาง ฝายน้ำล้นห้วยมาตร ฝายห้วยมาตรตอนบน ฝายเกรียงศักดิ์ ฝายน้ำล้นห้วยไก่อ

- บ่อน้ำโยก จำนวน 4 แห่ง คือ บ่อโยกดอนแต้ บ่อโยกบ้านยายบาน บ่อโยกบ้านนางรัตมี บ่อโยกบ้านนายฉลาด

- บ่อบาดาลสาธารณะ จำนวน 5 แห่ง

- สระสาธารณะที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แห่ง คือ สระศีกฤทธิ สระเกรียงศักดิ์ สระวังกาสูง สระก้านันจู (เทศบาลตำบลเชียงสือ, 2563)

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 2 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง สำนักงานเทศบาลตำบล 1 แห่ง วัด 9 แห่ง สำนักสงฆ์ 2 แห่ง โรงเรียน 29 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่เทศบาลตำบลเชียงสือมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ทำนังก่า บ้านโนนงู วัดธุดงค์โนนเก้ายอดภูดินธรรม วัดโพธิ์ชัย เป็นต้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2563

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
ลำน้ำ ลำห้วย	10
อ่างเก็บน้ำ	4
หนองน้ำหรือบึง	5
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	2
โรงเรียนขยายโอกาส	-
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
สำนักงานเทศบาลตำบล	1
วัด	9
สำนักสงฆ์	2
คริสตจักร	-
สถานีโทรคมนาคมอื่นๆ (วิทยุชุมชน)	1
ที่ทำการไปรษณีย์เอกชน	-
โรงเรียน	29
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
ทำนบก้าบ้านโนนสูง	1
วัดอุดมคิโนนเก้ายอด ภูดินธรรม	1
วัดโพธิ์ชัย	1

ที่มา: คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงสือ (2563)

7) หมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลบ้านเชียงสือ มีจำนวน 9 ราย คือ

1. นายชัยรัตน์ เการัมย์	หมอดินอาสาระดับตำบล
2. นายล้ำสัน แสงวงศ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นางสุพัท เการัมย์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายทองพูล คิมยะลาด	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายณัฐพล ประทุมมา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายสง่า อุปครุฑ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายคุณสิน วจนะศิริ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายธงชัย บุญตะหล้า	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายธนุศิลป์ แก้วขมภู	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
- (กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2563 ประชากรตำบลเชียงสือ จำนวน 4,928 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 5.17 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในกลุ่มน้ำก่ำ ส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน ปลูกข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง รองลงมา คือ แต่งโม มะเขือเทศ มะม่วง มะขาม ไม้ดอกไม้ประดับ พริก และผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงวัว สุกร เป็ด ไก่ เลี้ยงปลา บางส่วนจะมีอาชีพหาของป่าตามฤดูกาล เช่น ไข่มดแดง หาเห็ด หน่อไม้ และดอกกระเจียว เป็นต้น

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลเชียงสือ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 80 รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 10, รับราชการ ร้อยละ 5 และอาชีพส่วนตัวหรืออาชีพอื่นๆ ร้อยละ 5 ตามลำดับ

9.1.1 การเกษตร

การเกษตรส่วนใหญ่เป็นการทำนาทำไร่และทำสวนเป็นหลัก โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง แต่งโม มะม่วง มะเขือเทศ และไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งสามารถสร้างรายได้และถือว่าเป็นรายได้หลักให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลเชียงสือ รองลงมาได้แก่ พริก และผักสวนครัว

ด้านการประมง ประชาชนส่วนใหญ่เลี้ยงปลาในบ่อส่วนตัว บางส่วนมีการจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติ และเลี้ยงปลาตามบ่อน้ำตามธรรมชาติ เพื่อใช้ในการบริโภคเป็นหลัก หากเหลือจากการบริโภคก็นำมาขายบ้าง

ด้านการปศุสัตว์ประชาชนมีการเลี้ยงเป็ด ไก่ สุกร มีการเลี้ยงโคขุนในโรงเรือนและเลี้ยงแบบปล่อยตามธรรมชาติ

9.1.2 รับจ้างทั่วไป และการบริการอื่นๆ

เป็นรูปแบบของการบริการทั่วไปซึ่งเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ร้านขายของชำ ร้านตัดผม ร้านอาหาร สถานีบริการน้ำมัน ร้านซ่อมรถ ฯลฯ

9.2) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2564 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 170,535.50 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 66,496.66 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 94,916.68 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 37,010.72 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 75,618.82 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 29,485.94 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6, 2-7 และรูปที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2564)

ตารางที่ 2-6 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2564

ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
1	หมู่ที่ 01 บ้าน เชียงสือ	165	416	74,678.79	25,824.24	27,103.03	30,624.85	158,230.91	62,759.86
2	หมู่ที่ 02 บ้าน เชียงสือน้อย	69	173	81,811.59	30,333.33	27,460.87	26,356.52	165,962.32	66,193.06
3	หมู่ที่ 03 บ้าน โนนกุง	147	370	123,993.20	22,862.59	18,091.84	36,668.71	201,616.33	80,101.62
4	หมู่ที่ 04 บ้าน ทำสาวคอย	67	161	47,716.42	30,149.25	35,925.37	27,328.36	141,119.40	58,726.71
5	หมู่ที่ 05 บ้าน อุดมวัฒนา	177	521	75,095.48	40,023.56	34,863.73	34,747.46	184,730.23	62,758.64
6	หมู่ที่ 06 บ้าน โนนสามัคคี	266	671	63,045.11	33,639.10	27,225.56	29,672.93	153,582.71	60,883.76
7	หมู่ที่ 07 บ้าน โนนประดู่	163	394	60,705.52	31,736.20	38,533.74	41,200.00	172,175.46	71,229.95
8	หมู่ที่ 08 บ้าน โนนกุงพัฒนา	92	233	81,216.30	37,254.89	28,293.80	39,829.89	186,594.89	73,676.95
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		1,146	2,939	75,758.99	31,734.22	29,432.99	33,609.29	170,535.50	66,496.66

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2564)

ตารางที่ 2-7 รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2564

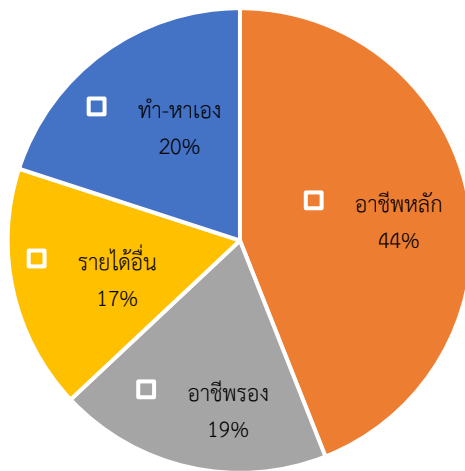
ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	แหล่งรายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
				ต้นทุนการผลิต	อุปโภคบริโภคที่จำเป็น	อุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็น	ชำระหนี้สิน		
1	หมู่ที่ 01 บ้าน เชียงสือ	165	416	27,672.73	25,409.09	12,703.03	35,461.82	101,246.67	40,157.93
2	หมู่ที่ 02 บ้าน เชียงสือน้อย	69	173	29,665.94	31,317.39	5,539.13	34,739.13	101,261.59	40,387.57
3	หมู่ที่ 03 บ้าน โนนกุง	147	370	26,319.73	64,690.48	10,221.09	18,818.37	120,049.66	47,695.41
4	หมู่ที่ 04 บ้าน ท่าสาวคอย	67	161	24,328.36	18,425.37	14,149.25	79,462.69	136,365.67	56,748.45
5	หมู่ที่ 05 บ้าน อุดมวัฒนา	177	521	22,358.76	19,514.69	7,358.47	30,740.11	79,972.03	27,169.00
6	หมู่ที่ 06 บ้าน โนนสามัคคี	266	671	29,240.60	26,729.32	12,785.71	7,578.95	76,334.59	30,260.80
7	หมู่ที่ 07 บ้าน โนนประดู่	163	394	14,208.59	58,441.72	6,360.12	10,429.45	89,439.88	37,001.78
8	หมู่ที่ 08 บ้าน โนนกุงพัฒนา	92	233	21,501.30	26,764.13	15,184.78	37,193.48	100,643.70	39,739.14
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่		1,146	2,939	24,556.34	34,598.43	10,528.66	25,233.25	94,916.68	37,010.72

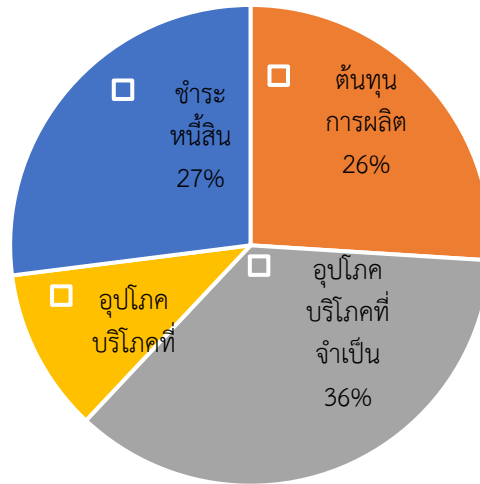
ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2564)

รายได้เฉลี่ยครัวเรือน (บาท/ปี)

รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน (บาท/ปี)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี คือ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และ ทรัพยากรที่ดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าในเขตการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ มีเนื้อที่ประมาณ 25,496 ไร่ หรือร้อยละ 100 ของพื้นที่ ตำบล รายละเอียดดังรูปที่ 3-1

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 แหล่งน้ำตามธรรมชาติและที่มีการพัฒนา

1) ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ คือ

- ลำห้วย จำนวน 10 แห่ง คือ ลำน้ำก่ำ ลำห้วยน่าย้อย ลำห้วยมาตร ห้วยเชียงสือ ห้วยเชียงสือ ห้วยวังเยี่ยม ห้วยไก่อ ห้วยกุดคำ ห้วยไผ่ ห้วยวังยาว
- หนองน้ำหรือบึง จำนวน 5 แห่ง คือ บึงกลาง หนองท่ม หนองเชียงดา หนองสวนยาง หนองตาแสง

2) ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี มีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่

- ฝาย จำนวน 8 แห่ง คือ ฝายห้วยวังเยี่ยม ฝายห้วยเชียงสือตอนบน ฝายกั้นน้ำห้วยเชียงสือตอนกลาง ฝายน้ำล้นห้วยมาตร ฝายห้วยมาตรตอนบน ฝายเกรียงศักดิ์ ฝายน้ำล้นห้วยไก่อ
- บ่อน้ำโยก จำนวน 4 แห่ง คือ บ่อโยกดอนแต้ บ่อโยกบ้านยายบาน บ่อโยกบ้านนางรัมย์ บ่อโยกบ้านนายฉลาด
- บ่อบาดาล จำนวน 5 แห่ง
- แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน 152 แห่ง
- สระสาธารณะที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แห่ง คือ สระศึกฤทธิ์ สระเกรียงศักดิ์ สระวังกาฮุง

สระก้านันจู

รายละเอียดดังรูปที่ 3-2 และ 3-3

3.2.2 น้ำใต้ดิน

1) แหล่งน้ำใต้ดิน จากข้อมูลธรณีฐานมาตรฐานมาตราส่วน 1:1,000,000 ของกรมทรัพยากรธรณี (2556) นำมาวิเคราะห์ชั้นน้ำที่พบในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี รายละเอียดดังนี้

(1) ชั้นหินอุ้มน้ำหินชุดมหาสารคาม (Maha Sarakham Aquifers : Ms) มีลักษณะปิดทับด้วยชั้นบาง ๆ ของกรวดทรายและดินเหนียว ประกอบด้วย หินทรายแป้ง หินดินดาน บางส่วนมีหินทราย เม็ดละเอียดมีชั้นของเกลือหิน (Rock salt) อยู่ด้านล่าง ฉะนั้น การพัฒนาน้ำบาดาลควรจะมีควมลึกประมาณ 15-40 เมตร ถ้าลึกมากกว่านี้อากาศที่จะได้น้ำเค็มจะสูงปริมาณน้ำ โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง บางพื้นที่จะมีปริมาณน้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ในขณะที่บางแห่งจะมีปริมาณ 10-20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง หรือสูงมากกว่า 20 ลูกบาศก์เมตรต่อเซนติเมตร คุณภาพน้ำส่วนใหญ่จะจัดบางพื้นที่

คุณภาพน้ำจะกร่อยหรือเค็ม ซึ่งจะปรากฏกระจายเป็นหย่อมอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นที่ลุ่ม หรือที่ต่ำ มีเนื้อที่มากที่สุด เนื้อที่ประมาณ 25,496 ไร่ หรือร้อยละ 100 ของพื้นที่ตำบล รายละเอียดดังรูปที่ 3-4

2) คุณภาพน้ำใต้ดินและศักยภาพในการพัฒนาน้ำใต้ดิน

ในการศึกษาคุณภาพน้ำใต้ดินของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาจากอัตราการให้น้ำ (yield) และปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (TDS) เพื่อหาเนื้อที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการจัดการน้ำและการพัฒนาน้ำใต้ดินให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ได้ดำเนินการสำรวจและตรวจพบว่าพื้นที่ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตราการให้น้ำ (Yield) ในช่วง 2-10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงและปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (Tds) มากกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่มากที่สุด จำนวน 16,039 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 62.91 ของเนื้อที่ตำบล อัตราการให้น้ำ (Yield) ในช่วง 10-20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงและปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (Tds) มากกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ 4,034 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 15.82 ของเนื้อที่ตำบล อัตราการให้น้ำ (Yield) ในช่วงมากกว่า 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงและปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (Tds) อยู่ระหว่าง 500-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่ 3,088 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.11 ของเนื้อที่ตำบล อัตราการให้น้ำ (Yield) ในช่วงมากกว่า 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงและปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (Tds) มากกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร มีเนื้อที่น้อยที่สุด จำนวน 2,335 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.16 ของเนื้อที่ตำบล ซึ่งสามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรมากกว่าการใช้เพื่ออุปโภค หากนำมาบริโภคต้องผ่านการตรวจสอบอย่างละเอียดตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นพิช พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2551)

หากพิจารณาร่วมกับแผนที่อุทกธรณีวิทยา ซึ่งเป็นแผนที่ที่อธิบายลักษณะชั้นหินอุ้มน้ำ จะเห็นได้ว่าบริเวณพื้นที่ที่มีอัตราการให้น้ำ อยู่ในช่วงระหว่าง 10-20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง อยู่ในบริเวณชั้นหินอุ้มน้ำชุดมหาสารคามเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณนี้พบชั้นของเกลือหินอยู่ด้านล่าง ฉะนั้น การพัฒนาน้ำบาดาลควรจะมีควมลึกประมาณ 15-40 เมตร ถ้าลึกกว่านี้โอกาสที่จะได้น้ำเค็มจะสูง เกษตรกรบางรายได้ดำเนินการขุดไปแล้วพบว่าในฤดูแล้งน้ำบริเวณดังกล่าวมีรสกร่อยและเค็ม รายละเอียดดังตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-4 และ 3-5

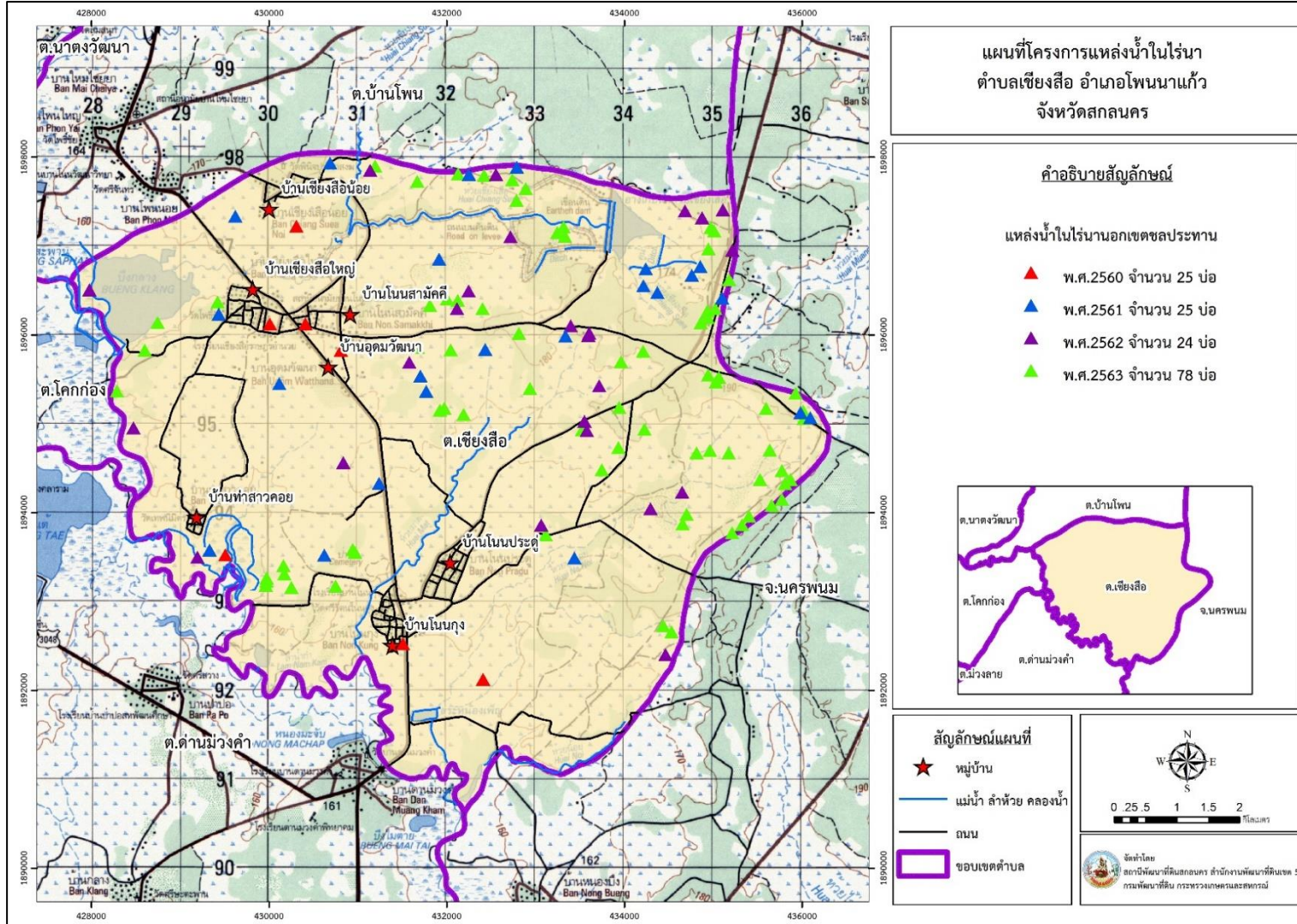
ตารางที่ 3-1 คุณภาพและอัตราการให้น้ำของน้ำใต้ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

อัตราการให้น้ำ (ลบ.ม./ชม.)	ปริมาณของแข็ง ที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
Yield 2 - 10	Tds <500	4,034	15.82
Yield 10 - 20	Tds <500	16,039	62.91
Yield >20	Tds <500	2,335	9.16
Yield >20	Tds 500-1,500	3,088	12.11
ผลรวมทั้งหมด		25,496	100.00

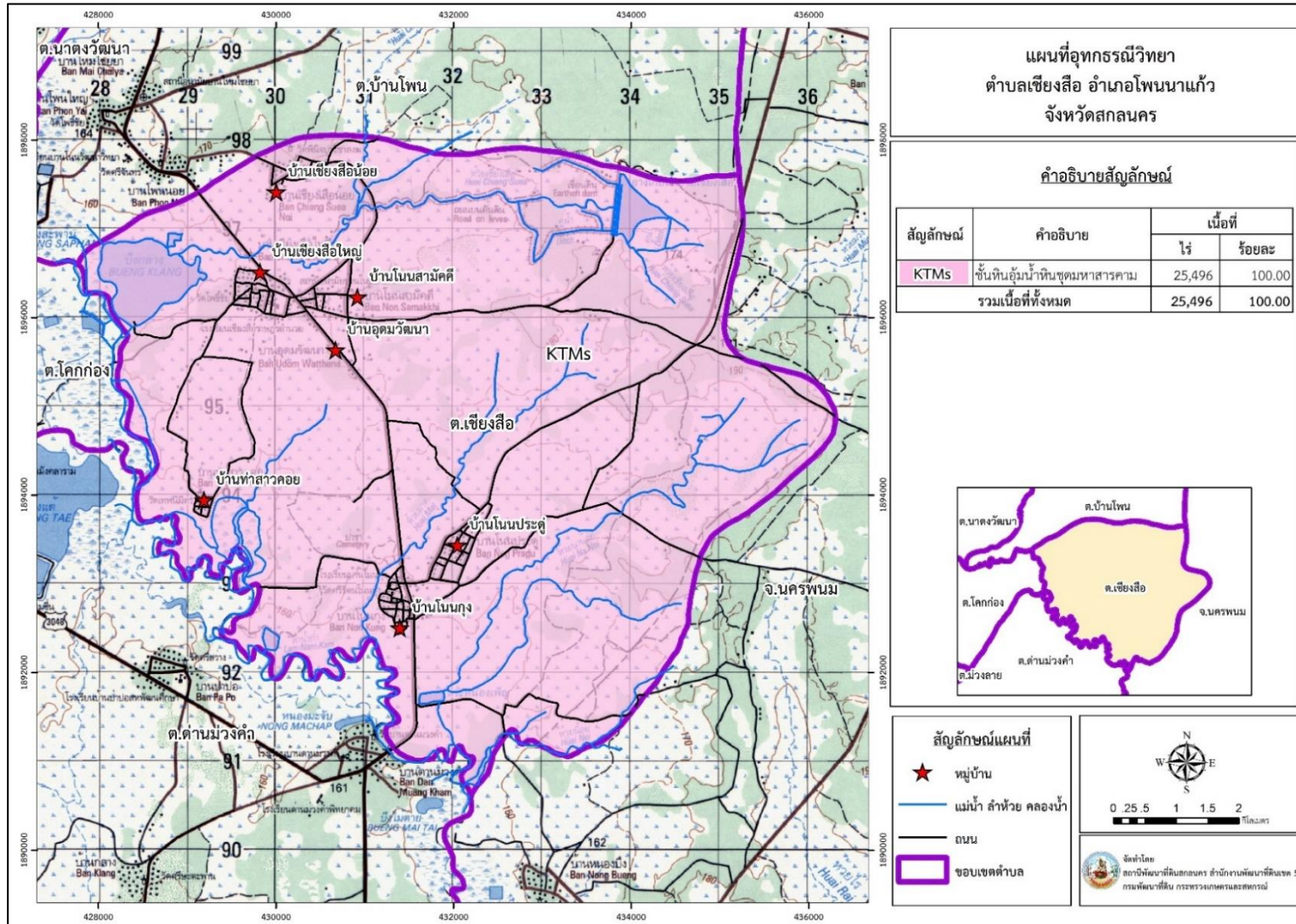
หมายเหตุ : Yield คือ อัตราการให้น้ำ มีหน่วยเป็นลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

Tds (Total dissolved solid) คือ ปริมาณของแข็งที่ละลายเจือปนอยู่ในน้ำซึ่งมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า มีหน่วยเป็นมิลลิกรัมต่อลิตร

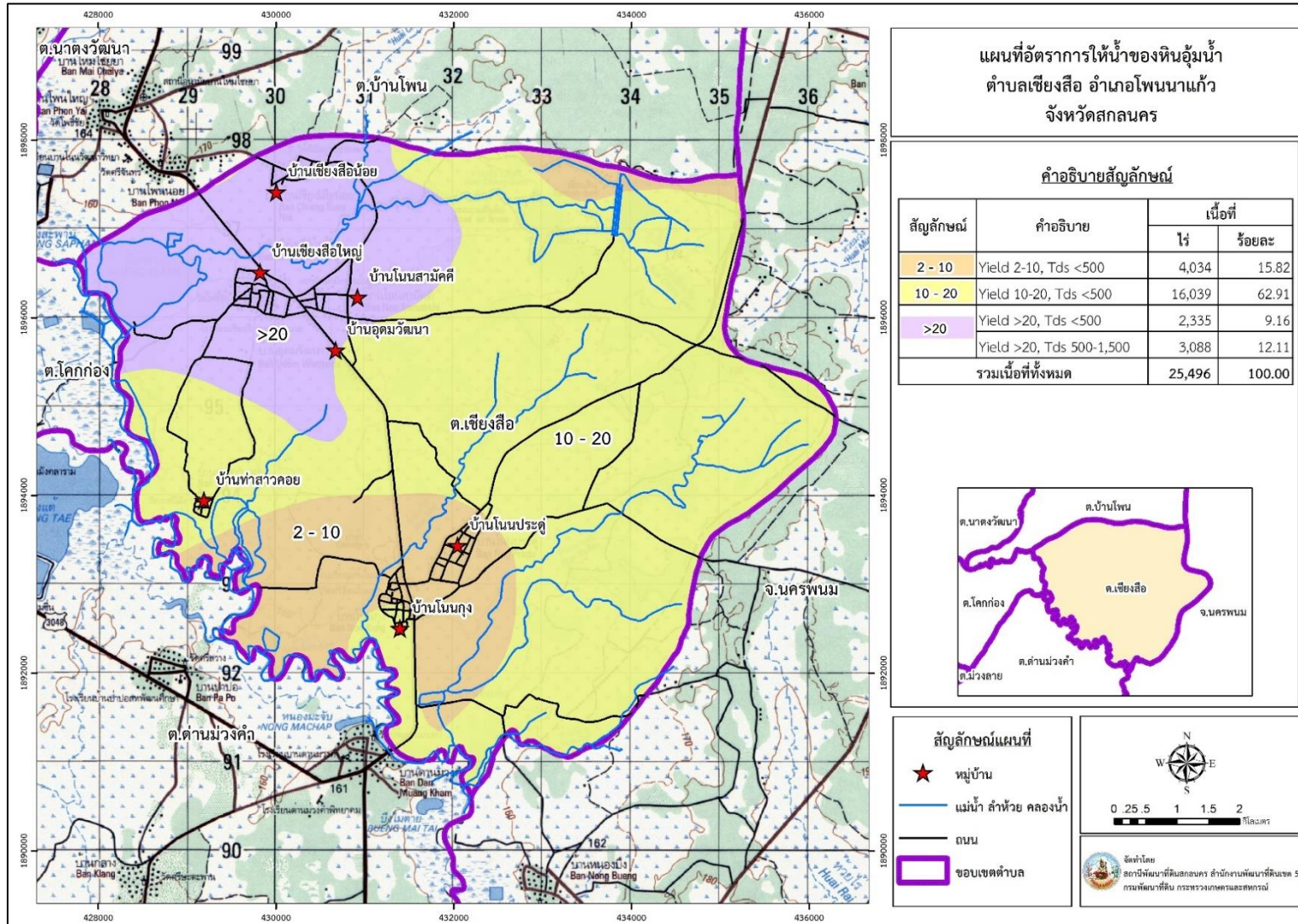
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

รูปที่ 3-3 พื้นที่เขตชลประทาน และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 1,260 ไร่. ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

รูปที่ 3-4 แผนที่อุทกธรณีวิทยา ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

รูปที่ 3-5 อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

1) ชุดดินหนองบุญนาที่มีลักษณะสมบัติของดินเป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย หรือ ดินร่วนปนดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู พบจุดประน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลปนแดง ตลอด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินบน และกรดปานกลางถึงเป็นด่าง ปานกลาง (pH 6.0-8.0) ในดินล่าง ข้อจำกัด ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เนื้อดินค่อนข้างปนทราย สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่ 1,859 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.29 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

(1) หน่วยแผนที่ดิน Nbn-pic-sIA ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีสีลาแลงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,859 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.29 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาเข้ม ดินล่างตอนบน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถัดไปเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวดมาก มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลแก่ ส่วนดินล่างภายใน 50-100 ซม. เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดมากหรือดินเหนียวปนกรวดมากถัดไปจะเป็นชั้นดินเหนียวตลอด มีสีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงของสีลาแลงอ่อนและน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ดีปานกลาง มีเนื้อที่ 19,418 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 76.15 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

(1) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-gsIB-Pp-gm-sIB/b หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพธิ์พิสัยและดินคล้ายชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,413 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.46 ของพื้นที่ตำบล

(2) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-gsIB/b ดินคล้ายชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 7,335 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 28.77 ของพื้นที่ตำบล

(3) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-sIA/b ดินคล้ายชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 97 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.38 ของพื้นที่ตำบล

(4) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gm-sIB/b ดินคล้ายชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 1,727 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ตำบล

(5) หน่วยแผนที่ดิน Pp-gsIB ชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 7,761 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 30.44 ของพื้นที่ตำบล

(6) หน่วยแผนที่ดิน Pp-sIB ชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เนื้อที่ 85 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.33 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินร้อยเอ็ดที่มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาล ปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนทรายอาจพบชั้นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลปนแดงตลอด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 4.5-6.5) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ค่อนข้างเลว มีเนื้อที่ 8 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

(1) หน่วยแผนที่ดิน Re-col-sIA ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดศรีขรภูมิที่มีลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปงหรือดินร่วนเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแปง หรือดินเหนียวปนทรายแปง สีเทาอ่อน น้ำตาลปนเทาจางหรือเทา มีจุดประสีต่างๆ และพบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายในความลึก 150 ซม. อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบน และเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ค่อนข้างเลว มีเนื้อที่ 865 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 3.39 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

(1) หน่วยแผนที่ดิน Sik-siA ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแปง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 865 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 3.39 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินชุมพลบุรีลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนถึงทรายปนดินร่วน แล้วแต่ตะกอนที่น้ำพามาทับถมในแต่ละปี โดยแต่ละชั้นเนื้อดินและสีจะแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจนเป็นสีน้ำตาล น้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลซีด จะพบจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0-5.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ดีปานกลางถึงดีและชุดดินศรีสงครามที่มีลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแปงหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแปงหรือดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล มีจุดประสีแดงปนเหลืองและสีแดง ฤดูแล้ง หน้าดินมีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก จะพบรอยไถลในหน้าตัดของดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 4.5-6.0) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ เลว มีเนื้อที่ 1,187 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 4.66 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย

(1) หน่วยแผนที่ดิน Chp-lsA/Ss-siA หน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแปง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,187 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 4.66 ของพื้นที่ตำบล

รายละเอียดดังตารางที่ 3-2,3-3 และ รูปที่ 3-5

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

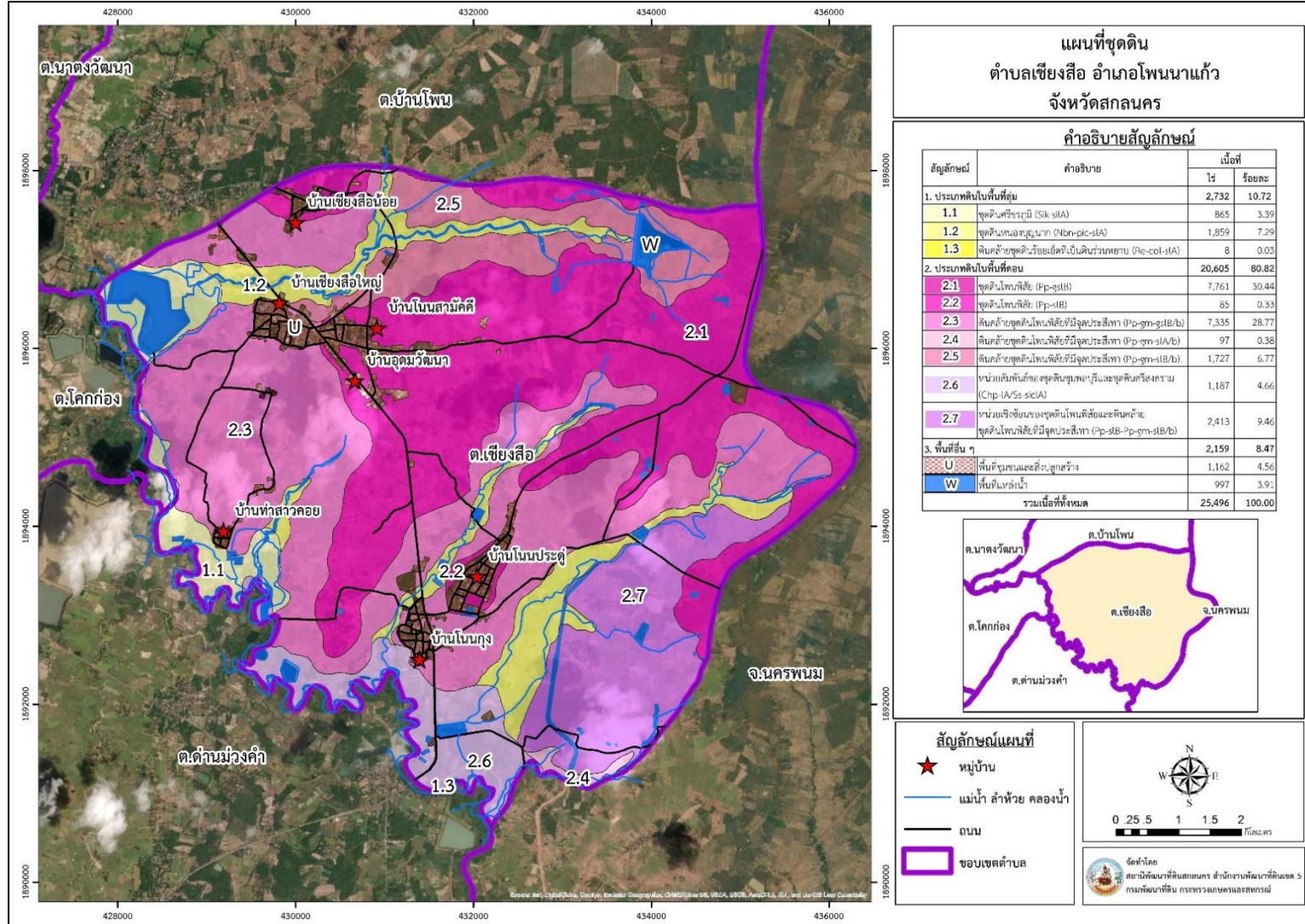
หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Nbn-pic-sIA	ดินคล้ายชุดดินหนองบุญมากที่มีศิลาแลงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,859	7.29
Pp-gm-gsLB-Pp-gm-sLB/b	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,413	9.46
Pp-gm-gsLB/b	ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	7,335	28.77
Pp-gm-sIA/b	ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	97	0.38
Pp-gm-sLB/b	ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,727	6.77
Pp-gsLB	ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	7,761	30.44
Pp-sLB	ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	85	0.33
Re-col-sIA	ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	8	0.03
Sik-siA	ชุดดินศรีษะเกษที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	865	3.39
Chp-lsA/Ss-siA	หน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,187	4.66
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,162	4.56
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	997	3.91
รวม		25,496	100

ตารางที่ 3-3 สมบัติดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	การระบายน้ำ (Drainage)	ความลึก (Depth)	ความลาดชัน (slope)	อินทรีย์วัตถุ (OM)	ไนโตรเจนที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (N)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (P)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (K)	ความอุดมสมบูรณ์ (fertility)	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (CEC)	ความอิมพัลส์ (BS)	เนื้อที่	
											ไร่	ร้อยละ
Nbn-pic-sIA	เลว	>150	0-2	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	<10	<35	1,859	7.29
Pp-gm-gsIB-Pp-gm-sIB/b	ดีปานกลาง	0-25	2-5	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	<10	<35	2,413	9.46
Pp-gm-gsIB/b	ดีปานกลาง	0-25	2-5	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	7,335	28.77
Pp-gm-sIA/b	ค่อนข้างเลว	0-25	0-2	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	<10	<35	97	0.38
Pp-gm-sIB/b	ดีปานกลาง	0-25	2-5	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	1,727	6.77
Pp-gsIB	ดี	0-25	2-5	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	<10	<35	7,761	30.44
Pp-sIB	ดี	0-25	2-5	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	<10	<35	85	0.33
Re-col-sIA	ค่อนข้างเลว	>150	0-2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	<10	35-75	8	0.03
Sik-sIA	เลว	>150	0-2	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	<10	<35	865	3.39
Chp-lA/Ss-sicIA	เลวมาก	>150	0-2	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง	10-20	<35	1,187	4.66
U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,162	4.56
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	997	3.91
รวม											25,496	100.00

ที่มา : กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2561)

รูปที่ 3-6 ทรัพยากรดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

3.4 ดินปัญหาในพื้นที่ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี

3.4.1 ดินตื้น

ดินตื้น (shallow soils) หมายถึง ดินที่มีชั้นส่วนเนื้อหยาบที่เป็นลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหินในปริมาณเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 35 โดยปริมาตร หรือพบชั้นมาร์ล ชั้นหินพื้น ชั้นดานแข็งหรือชั้นเชื่อมแข็งภายในความลึก 50 เซนติเมตรจากผิวดินสภาพปัญหาของดินจะมีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหินปะปน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการงอกของรากพืชและการไถพรวนและการเกษตรกรรมอื่นๆ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความสามารถในการดูดซับน้ำและธาตุอาหารต่ำ เนื้อดินเหนียวมีน้อยทำให้การเกาะยึดตัวของเม็ดดินไม่ดีเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย โดยการใช้ประโยชน์พื้นที่ในปัจจุบัน ดินทรายบริเวณที่ลุ่มใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นนาข้าว ส่วนที่ดอนใช้ปลูกพืชไร่ ปาล์มน้ำมัน ทุ้งหญ้า และไม้ละเมาะ ดินทรายบริเวณชายทะเลใช้ปลูกมะพร้าวเป็นพืชหลัก ส่วนดินทรายในที่ดอนที่มีชั้นดานอินทรีย์ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกมะพร้าวเป็นหลัก แต่มักให้ผลผลิตต่ำ โดยดินตื้นในพื้นที่ ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่มากที่สุดถึง 19,019 ไร่ หรือคิดเป็นพื้นที่ 74.60 ของพื้นที่ตำบล รายละเอียดดังรูปที่ 3-5

แนวทางการจัดการดิน ได้แก่

(1.) เลือกพื้นที่ทำการเกษตรที่มีหน้าดิน ไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตรและไม่มีก้อนกรวดหรือลูกรังกระจุกกระจายอยู่ที่ผิวดินมากนัก ส่วนพื้นที่ที่เป็นดินตื้นมาก และมีเศษชั้นส่วนก้อนกรวดหินเนื้อหยาบปะปนอยู่หน้าผิวดินจำนวนมากไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจควรใช้ปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว เช่น กระจิฉัตร กระจิฉัตร ขี้เหล็กบ้าน สีเสียดแก่น สะเดา ยูคาลิปตัส ก้ามปู นนทรี หรือทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โดยการปลูกหญ้าผสมถั่ว

(2.) เลือกชนิดพืชปลูกและมีการจัดการที่เหมาะสม หากเป็นพืชไร่ควรเลือกพืชที่มีระบบรากตื้น พืชทนแล้งหรือปลูกพืชแบบผสมผสาน สำหรับการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ควรมีการจัดการเฉพาะหลุม ขุดหลุมปลูกให้กว้างประมาณ 75x75x75 เซนติเมตร นำหน้าดินหรือดินจากที่อื่นผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักรองก้นหลุม

มีการเขตกรรมที่เหมาะสม ไถพรวนดินให้น้อยที่สุดเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

(3.) เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปลูกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบเพื่อเพิ่มความสามารถในการดูดซับธาตุอาหารและน้ำให้แก่ดินและใช้ปุ๋ยเคมีร่วมด้วยตามความเหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

(4.) การจัดการน้ำที่เหมาะสมจัดหาแหล่งน้ำให้พอเพียงกับการเพาะปลูก และมีการให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ให้น้ำแบบหยด และใช้วัสดุคลุมดินเพื่อป้องกันการระเหยของน้ำและเก็บรักษาความชื้นในดิน

(5.) พื้นที่ที่มีความลาดชันควรมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ไถพรวน และปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกพืชคลุมดิน เช่น หญ้าลูซี่ กระจิฉัตร ถั่วฮามาต้า ถั่วมะแฮะ แคนฝรั่ง โดยปลูกสลับกับแถวพืชหลักที่ปลูกไว้เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดินหรือปลูกหญ้าแฝก เป็นต้น

(6.) ดินตื้นที่มีปฏิกริยาดินเป็นด่าง การปลูกพืชในดินประเภทนี้ อาจมีปัญหาการขาดธาตุอาหารบางชนิด เช่น ฟอสฟอรัส เหล็ก และแมงกานีส ดังนั้น การปลูกพืชในดินดังกล่าว จึงควรเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมพืชที่ชอบสภาพดินกรด เช่น ข้าวโพด ถั่วลิสง ไม้ผลบางชนิด เช่น ขนุน น้อยหน่า และมะพร้าว หากพืชที่ปลูกแสดงอาการขาดธาตุเหล็กหรือสังกะสี อาจให้ปุ๋ยในรูปสารละลายเกลือของธาตุดังกล่าว หรือให้ปุ๋ยทางใบและปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินโดยการไถพรวนและใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วย

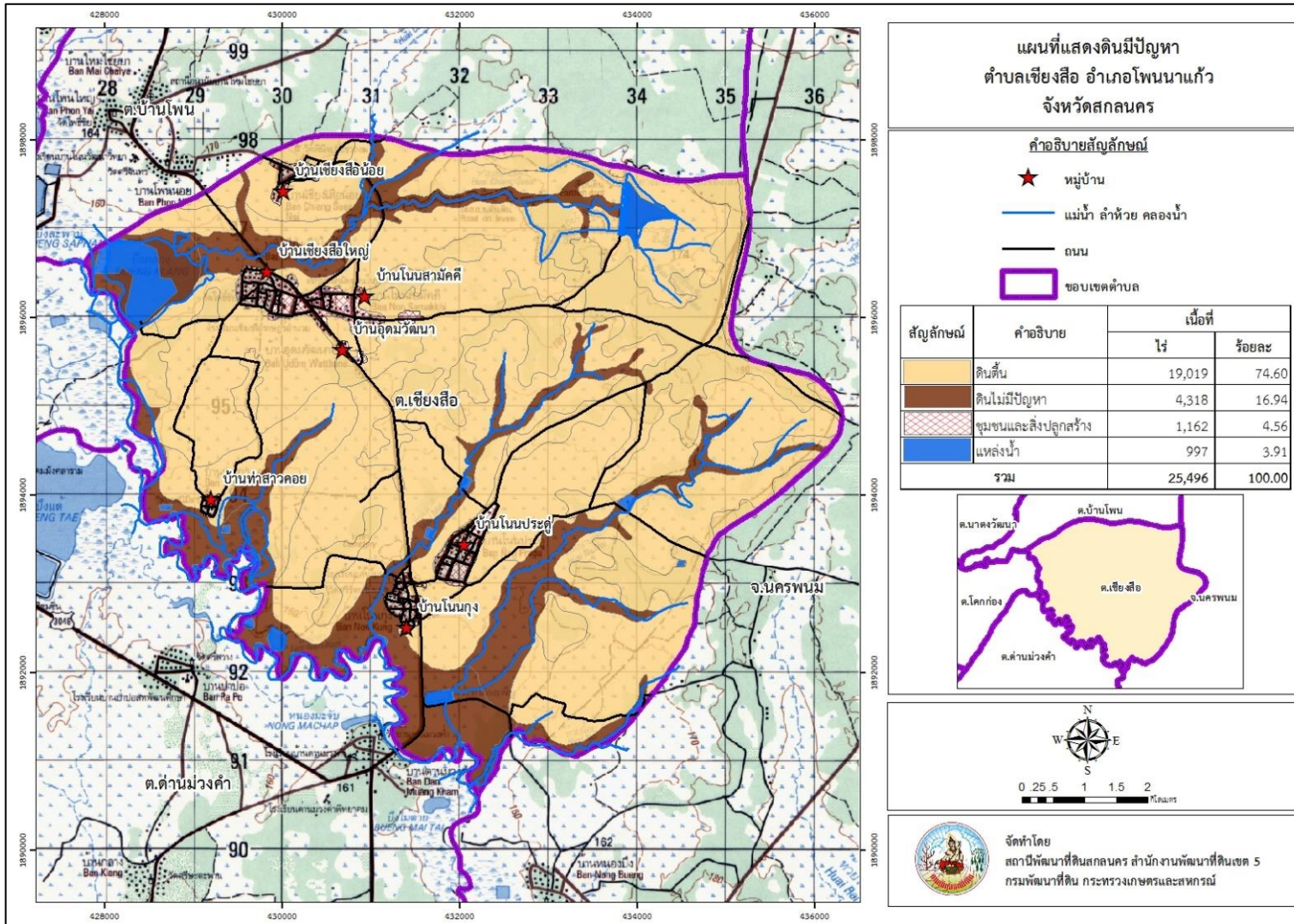
3.4.2 ปัญหา

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นพื้นที่ดอน พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ดอน สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-4 เปอร์เซ็นต์ มีระดับความสูงที่ 180 เมตร จากระดับน้ำทะเล ลาดเทต่ำลงไปทีระดับความสูงที่ 170 เมตร จากระดับน้ำทะเล จากจุดนี้ก็จะลาดเทลงไปอยู่ที่ระดับความสูงที่ 160 เมตร จากระดับน้ำทะเล เป็นดินลูกรังหรือดินตื้นมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เป็นดินกรวด มีชั้นดินกรวด ลูกรังเป็นอุปสรรคต่อรากพืช ดินไม่อุ้มน้ำทำให้ขาดความชุ่มชื้น การใช้ประโยชน์ดินลูกรังขึ้นอยู่กับสภาพสิ่งแวดล้อมและระดับการจัดการเกษตรกรรมต้องลงทุนต่ำ เกษตรกรรมถาวรและเกษตรผสมผสานจะเป็นแนวทางของการจัดการ นอกจากนี้การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรจำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีหรือมีการจัดการดินและพืชที่เหมาะสมด้วย

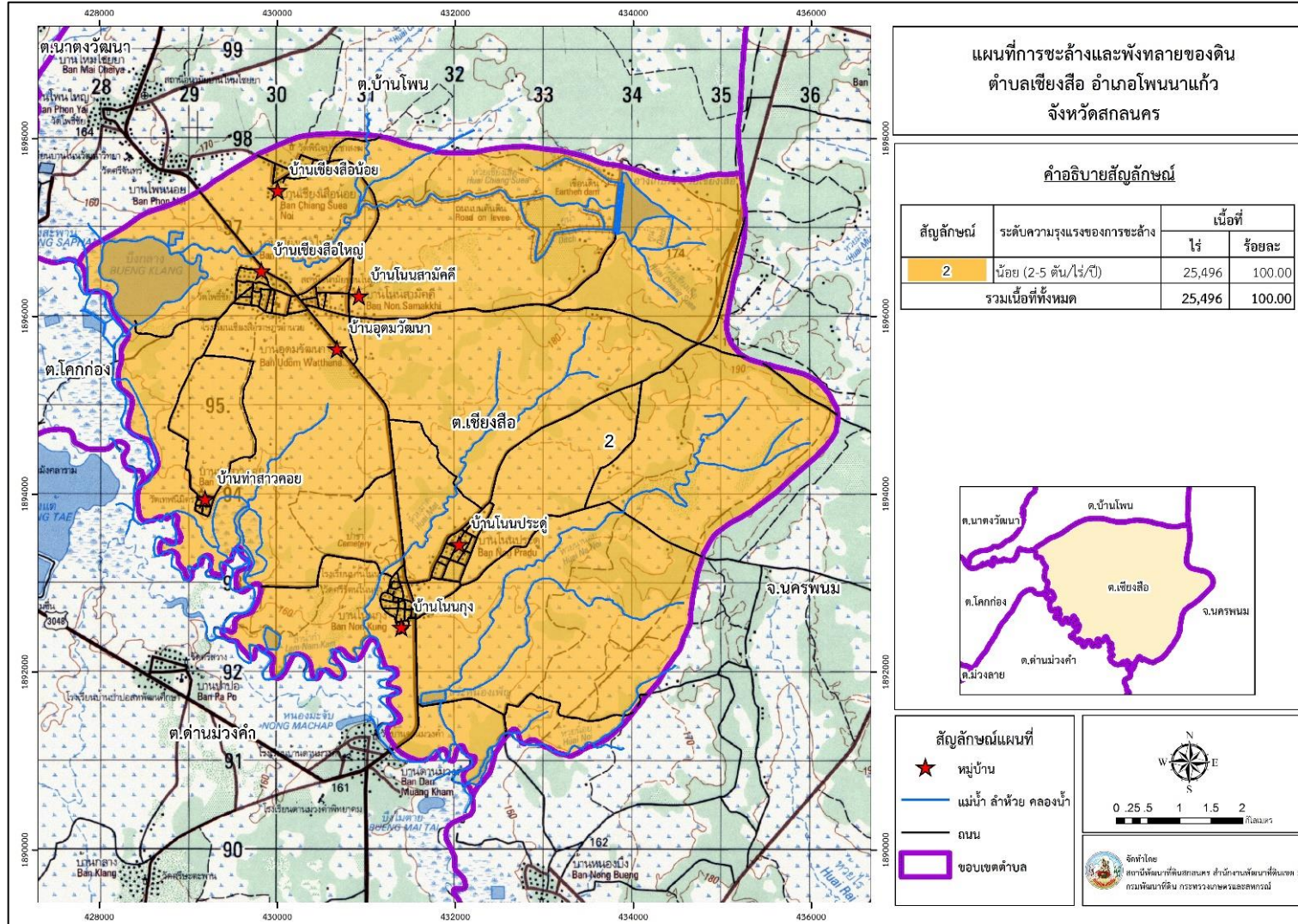
3.4.3 แนวทางการแก้ไขปรับปรุง

1) ความมีการพัฒนาโครงสร้างการกระจายน้ำเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกร หรือปรับปรุงแหล่งน้ำในพื้นที่ให้สามารถใช้งานได้ดี

2) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้วัสดุธรรมชาติหรือการใช้สารอินทรีย์เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยการปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของดิน การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินการใช้ปุ๋ยในรูปที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาดินลูกรังมาใช้ในการเพาะปลูกพืชหลายอย่าง

รูปที่ 3-7 ดินปัญหา ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

รูปที่ 3-8 การชะล้างและการพังทลาย ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน หมอดินอาสา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลเชียงสือ คือ

- 1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และปัญหาการตื่นเงินของแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 2) ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่งไม่สามารถทำนาปีได้
- 3) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม
- 4) ปัญหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง ต้นทุนการผลิตสูง และราคาผลผลิตตกต่ำ
- 5) ปัญหาการขาดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการปรับปรุงบำรุงดินที่ถูกต้อง
- 6) ปัญหาการพัฒนาอาชีพ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และเทศบาลตำบลเชียงสือ มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 2) แก้ไขปัญหาในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก
- 3) แก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม
- 4) แก้ไขปัญหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และจัดหาดลาดรองรับ
- 5) แก้ไขปัญหาขาดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการปรับปรุงบำรุงดิน
- 6) ต้องการพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริม
 - 1) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลเชียงสือ คือ สระน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

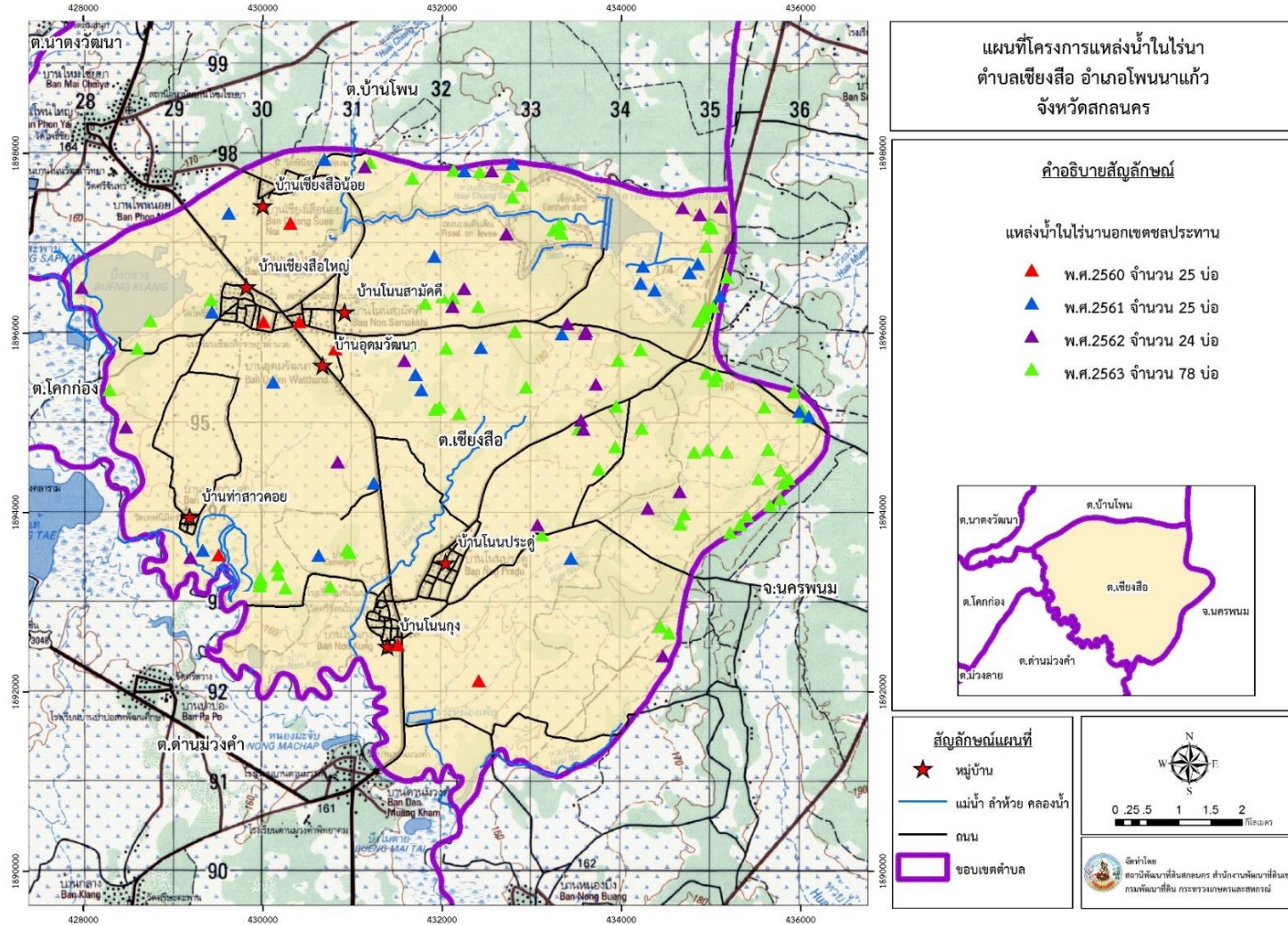
อนึ่ง สระน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบสระน้ำในไร่นา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ถึงปัจจุบัน มีจำนวน 152 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงเินเขตการใช้ที่ดินซึ่งจะมีทั้งพื้นที่นาข้าวและพื้นที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2560	25
2561	25
2562	24
2563	78

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี
ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 (2564)

2) กรณีการแก้ไขปัญหาในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำซึ่งไม่สามารถทำนาปีได้ ที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลเชียงสือ คือ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ลุ่ม-ดอน เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นโดยวิธีการปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ 2 ขุดคูทำคันดินสูงเพื่อตัดทางน้ำ การขุดบ่อตักตะกอน และการปลูกหญ้าแฝก เพื่อชะลอน้ำที่ไหลบ่าในฤดูฝน และช่วยกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง สามารถทำการเกษตรได้ตลอดปีและผลิตพืชที่หลากหลาย

3) กรณีการแก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลเชียงสือ พบว่า ปฏิภานของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ถึงปานกลาง ควรมีการให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ในอัตราที่เหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน

4) กรณีแก้ไขปัญหาค่าการปนเปื้อนของสารเคมีทางการเกษตรในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการผลิตพืช และจัดหาตลาดรองรับ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำนั้น พบว่าในพื้นที่ตำบลเชียงสือเกษตรกรยังมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีจำนวนมาก ไม่ถูกต้อง ไม่มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยเฉพาะการปลูกพืชไร่ ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง ควรมีการบริหารจัดการพืชให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ และสร้างการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ

5) กรณีต้องการพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการปรับปรุงบำรุงดินที่

ถูกต้อง กรมพัฒนาที่ดินจะร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งภาคเอกชน ในการเข้ามาพัฒนาอบรมสาธิต ถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรและการปรับปรุงบำรุงดินที่ถูกต้อง

6) กรณีต้องการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้เสริม ควรจะสร้างอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุ

และช่วงนอกเวลาภาคการเกษตร การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) ขาดแคลนน้ำ
- 1.2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินเสื่อมโทรม
- 1.3) ราคาผลผลิตของพืชเศรษฐกิจตกต่ำ
- 1.4) ราคาปัจจัยการผลิตสูง
- 1.5) การปนเปื้อนของสารเคมีทางการเกษตร

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 5 ประการ คือ

- 2.1) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.3) รักษาเสถียรภาพของราคาผลผลิต/ปัจจัย
- 2.4) ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 2.5) ภาวะค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงขึ้น

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 8 ประการ คือ

- 3.1) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.2) พื้นที่ประสบภาวะน้ำท่วมซ้ำซาก
- 3.3) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์, ดินเสื่อมโทรม
- 3.4) การปนเปื้อนของสารเคมีทางการเกษตร
- 3.5) ผลผลิตพืชเศรษฐกิจตกต่ำ
- 3.6) ราคาผลผลิตของพืชเศรษฐกิจตกต่ำ
- 3.7) ขาดองค์ความรู้พื้นฐานด้านการเกษตร
- 3.8) ขาดการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้เสริม

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอนดิน
- 4.2) ผลผลิตทางการเกษตรลดลง
- 4.3) ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.4) รายได้จากภาคเกษตรต่ำ
- 4.5) ภาวะหนี้สินภาคครัวเรือนเกษตรสูงขึ้น
- 4.6) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

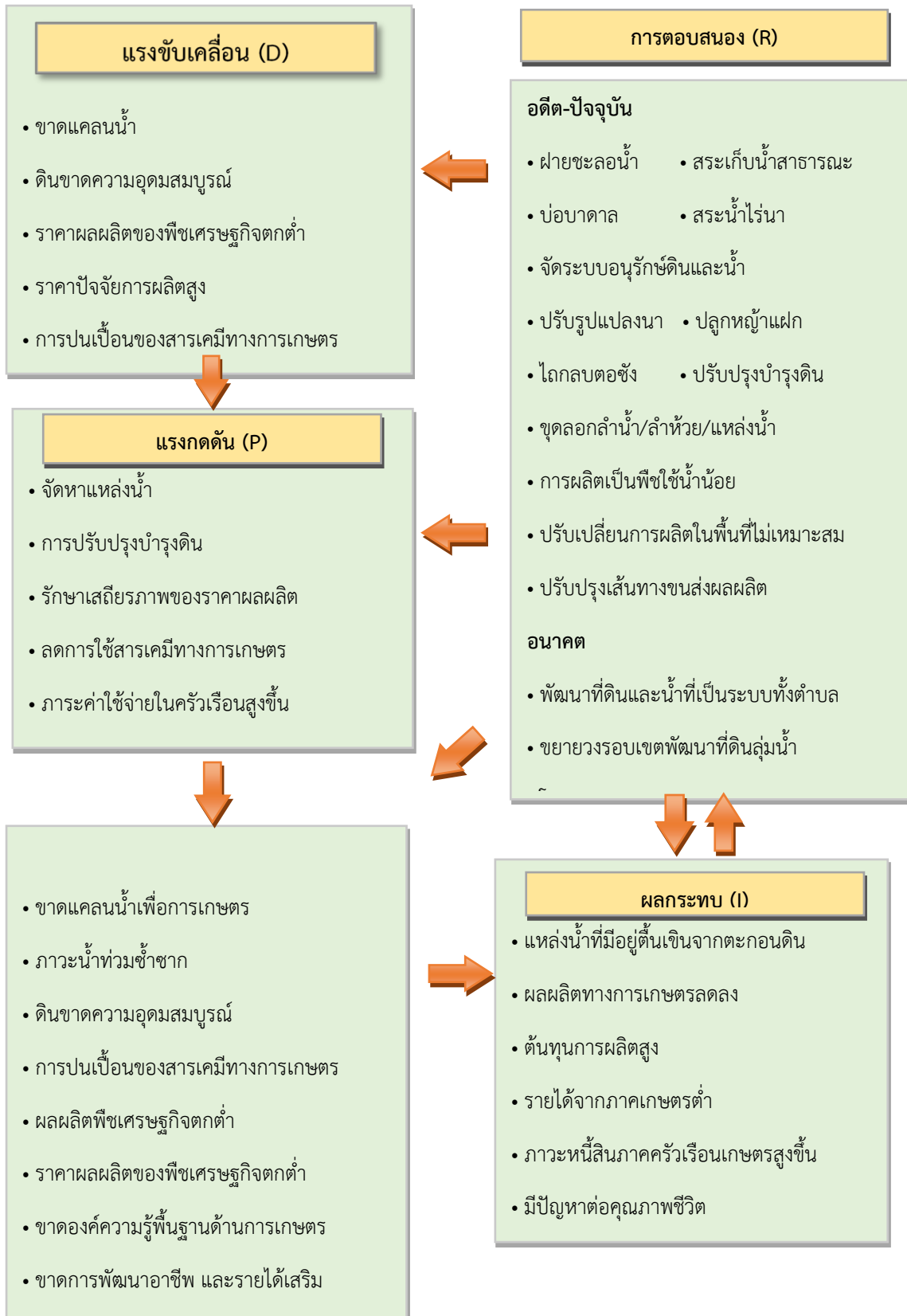
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) ฝายชะลอน้ำ
- 5.2) สระเก็บน้ำสาธารณะ
- 5.3) บ่อบาดาล
- 5.4) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5.5) ปรับรูปแปลงนา
- 5.6) บ่อดักตะกอน
- 5.7) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.8) ไกล่กลบตอซังหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต
- 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
- 5.10) สระน้ำไร่นา
- 5.11) ขุดลอกลำน้ำ/ลำห้วย/แหล่งน้ำสาธารณะ
- 5.12) การผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย (พืชหลังนา)
- 5.13) ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)
- 5.14) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ขยายวงรอบเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำเพื่อจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - (3) โครงการพัฒนาความร่วมมือพัฒนาตำบล (Smart Tambon)
 - (4) จัดทำระบบกระจายน้ำจากแหล่งน้ำที่มีในพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร
 - (5) ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน/ทฤษฎีใหม่
 - (6) ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึง มิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียวพันธุ์ กข.6, ข้าวเจ้าหอมมะลิ 105

2) ข้าวนาปรัง เนื่องจากช่วงฤดูฝนบางพื้นที่จะประสบปัญหาน้ำท่วมซึ่งไม่สามารถปลูกข้าวได้ เกษตรกรจึงจำเป็นต้องปลูกข้าวนาปรัง ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน

3) ปอเทือง-ข้าวนาปี เป็นการปลูกปอเทืองเพื่อปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกข้าวนาปี ซึ่งจะเริ่มหว่านปอเทืองในช่วงปลายเดือนเมษายน และเริ่มไถกลบปอเทืองตั้งแต่ช่วงต้นเดือนมิถุนายนและจะเริ่มหว่านกล้าข้าวในช่วงกลางเดือนมิถุนายน เพื่อที่จะเริ่มปลูกข้าวในช่วงต้นเดือนกรกฎาคม และเริ่มเก็บเกี่ยวข้าว นาปีตั้งแต่ช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) พื้นที่นาดอนส่วนใหญ่จะทำนาหว่านจะมีการทำนาในช่วงเดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน หรือหากราคาผลผลิตพืชไร่มีราคาสูงเกษตรกรจะมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อปลูกอ้อยหรือมันสำปะหลัง

2) พื้นที่ไม้ผลเกษตรกรจะปลูกแบบผสมผสานและเน้นการปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งจะมีการเก็บผลผลิตตลอดปี

3) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส

5) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ แตงโม มะม่วง มะขาม กลิ้ว

(รูปที่ 4-3)

เดือนระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
นาลุ่ม (ข้าว)						ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6							
	ปอเทือง					ข้าวเจ้าพันธุ์ กข15							
	ข้าวนาปรัง					ข้าวเจ้าหอมมะลิ 105							
นาดอน (ข้าว)					ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6, ข้าวเจ้าหอมมะลิ 105								
	อ้อยโรงงาน												
					มันสำปะหลัง								
ไม้ผล	แตงโม, มะม่วง, มะขาม, กัลย												
ไม้ยืนต้น	ยางพารา, ยูคาลิปตัส												
เกษตรผสมผสาน	นาข้าว ไม้ มะนาว พริก เห็ด พืชสมุนไพร เช่น ขิง ข่า ตะไคร้ ประมง เช่น เลี้ยงปลากินพืช ปลูกสัตว์ เช่น เลี้ยงโค สุกร เป็ดและไก่												

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่ามีดิน 3 ชุดดิน 5 ดินคล้ายชุดดิน 1 หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินและ 1 หน่วยสัมพันธ์ของชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน และพืชทางเลือกเพิ่มเติมในอนาคต คือ มะม่วง และมะขาม

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality) คือ คุณสมบัติของที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คุณภาพที่ดินอาจประกอบไปด้วยคุณลักษณะที่ดิน (Land characteristic) ตัวเดียวหรือหลายตัวก็ได้ เช่น ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability to root) เป็นคุณลักษณะที่ดินที่มีผลมาจากคุณลักษณะของที่ดินหลายตัว เช่น ชั้นการระบายน้ำของดิน (Soil drainage class) ความลึกของระดับน้ำใต้ดิน (depth of watertable) ระยะเวลาของน้ำท่วมขัง (period of waterlogging) เป็นต้น

คุณภาพที่ดินที่นำมาประเมินชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจในแต่ละชนิดพืชนั้นจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดินที่มีผลต่อผลผลิต ตลอดจนชนิดของพืช และความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งคุณภาพที่ดินที่นำมาประเมินชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชในระบบของ FAO Framework ได้กำหนดไว้ทั้งหมด 25 ชนิด ดังนี้

- 1) ความเข้มของแสงอาทิตย์ (Radiation regime) : u
- 2) อุณหภูมิ (Temperature regime) : t
- 3) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (Moisture availability) : m
- 4) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability to root) : o
- 5) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s
- 6) ความจุในการกักเก็บธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n
- 7) สภาวะการหยั่งลึกของราก (Rooting condition) : r
- 8) สภาวะที่มีผลต่อการงอกของเมล็ด (Condition affecting germination) : g
- 9) ความชื้นในอากาศที่มีผลต่อการเจริญเติบโต (Air humidity as affecting growth) : h
- 10) สภาวะการสุกแก่ (Condition for ripening) : i
- 11) ความเสียหายจากน้ำท่วม (Flood hazard) : f
- 12) ความเสียหายจากภูมิอากาศ (Climatic hazard) : c
- 13) การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts) : x
- 14) สารพิษ (Soil toxicities) : z

- 15) โรคและศัตรูพืช (Pests and diseases) : p
- 16) สภาพการเกษตรกรรม (Soil workability) : k
- 17) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (Potential for mechanization) : w
- 18) สภาพสำหรับการเตรียมที่ดิน (Conditions for land preparation) : v
- 19) สภาพสำหรับการกักเก็บและแปรรูป (Conditions for storage and processing) : q
- 20) สภาพที่มีผลต่อเวลาให้ผลผลิต (Conditions affecting timing of production) : y
- 21) การเข้าถึงพื้นที่ (Access within the production unit) : a
- 22) ขนาดของหน่วยศักยภาพการจัดการ (Size of potential management units) : b
- 23) ที่ตั้ง (Location) : l
- 24) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion hazard) : e
- 25) ความเสียหายจากการแตกทำลาย (Degradation hazard) : d

การจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน (Land Suitability Classification) ตามหลักการของ FAO Framework ได้จำแนกความเหมาะสมของที่ดินเป็น 2 อันดับ (Order) คือ

- 1) อันดับที่เหมาะสม (Order S, suitability)
 - 2) อันดับที่ไม่เหมาะสม (Order N, not suitability)
- และจาก 2 อันดับนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้
- S1 : หมายถึง ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly suitable)
 - S2 : หมายถึง ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately suitable)
 - S3 : หมายถึง ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally suitable)
 - N : หมายถึง ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not suitable)

ซึ่งสามารถจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังตารางชั้นความเหมาะสมของดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด (ศันสนีย์ และคำณ, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน (n) และข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสารพิษ (z) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญมากที่มีศิลาแลงอ่อนเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-sLA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/Pp-gm-sLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่างเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง (Pp-gm-sLA/b) เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง (Pp-gm-sLB/b) เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsLB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อ

ดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sLB) ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-sLA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรี ที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicLA)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-silA)

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLB/b)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sLB)

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-sLA)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญมากที่มีศิลาแลงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-sLA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB-Pp-gm-sLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsLB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sLB) ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-silA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicLA)

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุดมสมบูรณ์ของดิน (n) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีศิลาแลงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-sIA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsIB-Pp-gm-sIB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsIB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sIB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsIB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sIB) ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-sIA) ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-siIA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicIA)

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ อุดมสมบูรณ์ของดิน (n) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) และข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sIA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sIB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsIB) และชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-siIA)

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีศิลาแลงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-sIA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsIB-Pp-gm-sIB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsIB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sIB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsIB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sIB) ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-sIA) ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-siIA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicIA)

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slB/b) และชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gslB)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-silA)

ยูคาลิปตัส

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-slA)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีสีลาแกอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-slA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gslB-Pp-gm-slB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gslB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gslB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-slB) ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-silA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicLA)

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีสีลาแกอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-slA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gslB-Pp-gm-slB/b) ดิน

คล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsLB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-slB) ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-slA) ชุดดินศรีษะภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-slA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicLA)

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-slA)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีสีลาแกอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-slA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB-Pp-gm-sLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-slA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsLB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-slB) ชุดดินศรีษะภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-slA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicLA)

มะขาม

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินร้อยเอ็ดที่เป็นดินร่วนหยาบ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Re-col-slA)

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ ดินคล้ายชุดดินหนองบุญนาที่มีสีลาแสงอ่อน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Nbn-pic-sIA) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินโพนพิสัยและดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB-Pp-gm-sLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-gsLB/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sIA/b) ดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gm-sLB/b) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-gsLB) ชุดดินโพนพิสัยที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ (Pp-sLB) ชุดดินศรีขรภูมิที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Sik-silA) และหน่วยสัมพันธ์ของชุดดินชุมพลบุรีที่มีเนื้อดินทรายปนดินร่วนและชุดดินคล้ายชุดดินศรีสงครามที่มีจุดประสีเทาที่เป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (Chp-lsA/Ss-sicIA)

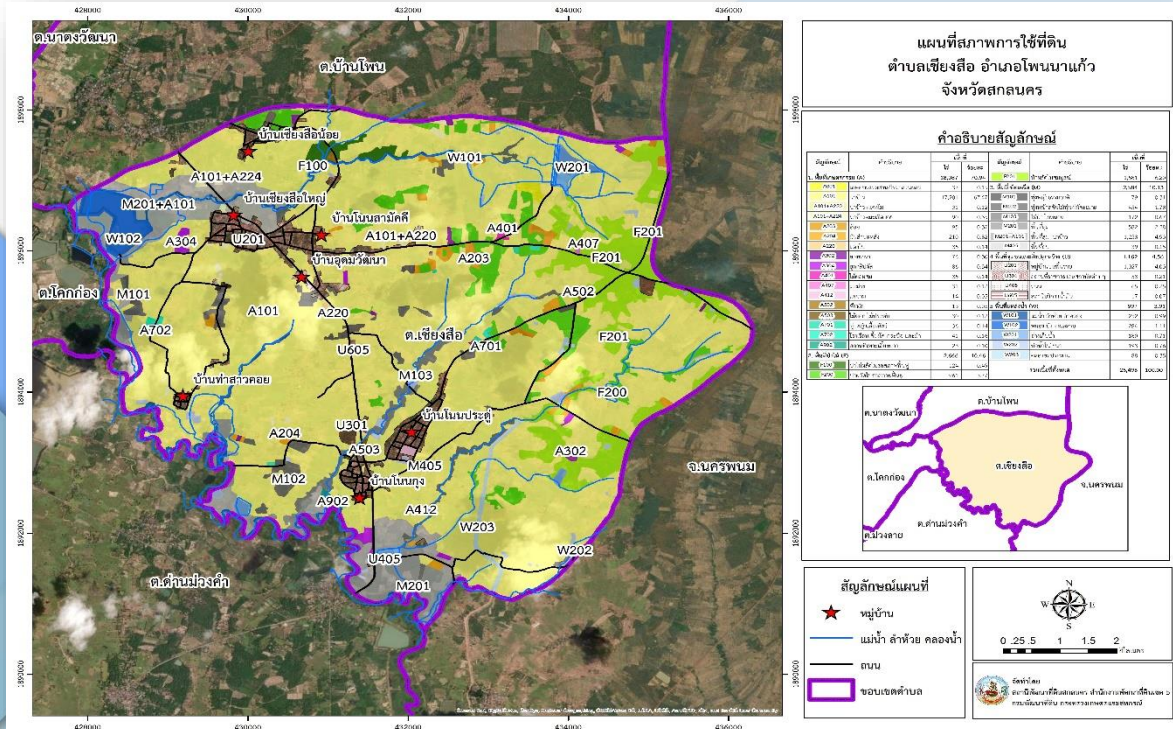
ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	อ้อย	มันสำปะหลัง	ยูคาลิปตัส	ปาล์มน้ำมัน	มะม่วง	มะขาม
Nbn-pic-sIA	S1mns	N	S1o	S1	N	N	N	N
Pp-gm-gsIB- Pp-gm-sIB/b	S1o	N	S1r	S1r	N	N	N	N
Pp-gm-gsIB/b	S1o	N	S1r	S1r	N	N	N	N
Pp-gm-gsIB/b	S3o	N	S3r	S3r	N	N	N	N
Pp-gm-sIA/b	S1o	N	S1r	S1r	N	N	N	N
Pp-gm-sIB/b	S1o	N	S1r	S1r	N	N	N	N
Pp-gm-sIB/b	S3o	N	S3r	S3r	N	N	N	N
Pp-gsIB	N	N	S3nr	S3r	N	N	N	N
Pp-gsIB	S1	N	S1nr	S1r	N	N	N	N
Pp-sIB	S1	N	S1nr	S1r	N	N	N	N
Re-col-sIA	S1mnos	S3o	S1no	S1	S3o	N	S3o	S3o
Sik-silA	S1m	N	S1o	S1	N	N	N	N
Sik-silA	S2m	N	S3o	N	N	N	N	N
Chp-IA/Ss- sicIA	S1mnz	N	S1o	S1	N	N	N	N
U	-	-	-	-	-	-	-	-
W	-	-	-	-	-	-	-	-

- หมายเหตุ :**
- คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดิน ตำบลหนองหลวง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
 - ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน
 - อุณหภูมิ = (t) ปริมาณน้ำฝน = (r) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน = (s)
 - ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ = (o)
 - การเก็บรักษาและความสามารถในการนำธาตุอาหารไปใช้ได้ มีข้อจำกัดด้านความอึดด้วยเบส = (b)
 - ความจุของการแลกเปลี่ยนประจุบวก = (c) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ปริมาณอินทรีย์วัตถุ = (m)
 - ความเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัส = (p) ความเป็นประโยชน์ของโพแทสเซียม = (k) ปฏิกริยาของดิน = (a)
 - ระดับความลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินที่มีผลต่อรากพืช = (d) ความเปรี้ยวของดิน = (j)
 - ความลาดชัน = (g) การชะล้างพังทลายของดิน = (e) ความเค็มของดิน = (x)

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”¹⁾ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก”

6.2 นโยบายแห่งรัฐ ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ได้กำหนดไว้ตามกรอบของนโยบายแห่งรัฐ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 :ฐ) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี(ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
3	นโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของรัฐบาล 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกร ผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐานและปัจจัย ผลิตต่างๆ
		10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการ ถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้ สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
4	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อหลักการ พัฒนาอย่างยั่งยืน
5	นโยบายและแผนการบริหาร จัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ของประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร (ต่อ)

ลำดับ ที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
6	ยุทธศาสตร์ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการผลิต การเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาที่ดินเพื่อการผลิตการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การใช้หลักพอเพียงประยุกต์กับการผลิต การเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับการแปรรูปข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การยกระดับการแปรรูปข้าวเหนียว ยุทธศาสตร์ที่ 6 การขับเคลื่อนขีดความสามารถเพื่อเพิ่มผลิต ภาพการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การยกระดับการผลิตอ้อย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การยกระดับการผลิตมันสำปะหลัง ยุทธศาสตร์ที่ 9 การแปรรูปยางพารา ยุทธศาสตร์ที่ 10 การผลิตโคเนื้อ ยุทธศาสตร์ที่ 11 การผลิตโคนม และผลิตภัณฑ์นม ยุทธศาสตร์ที่ 12 การส่งเสริมสมรรถนะและเสริมสร้าง ศักยภาพของเกษตรกร และกลุ่มสถาบันการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 13 การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการแปรรูป และการตลาดเพื่อสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์
7	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการค้า การบริการ การ ลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
8	แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการอย่างสมดุลและยั่งยืน
9	แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 5 การทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แบบบูรณาการอย่างสมดุลและยั่งยืน

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านต๋ำใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา รายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ได้กำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ดังนี้ (ตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1)

6.4.1 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 18,087 ไร่ หรือร้อยละ 70.94 ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เขตการเกษตรนี้เป็นบริเวณที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตการเกษตรนี้ เกษตรกรได้มีการใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.4.2 เขตทำนา มีเนื้อที่ 17,322 ไร่ หรือร้อยละ 67.94 ของพื้นที่ตำบล ดินในเขตการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นชุดดินโพธิ์พิสัยที่มีลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาเข้ม ดินล่างตอนบน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถัดไปเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวดมาก มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลแก่ ส่วนดินล่างภายใน 50-100 ซม. เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดมากหรือดินเหนียวปนกรวดมากถัดไปจะเป็นชั้นดินเหนียวตลอด มีสีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนและน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินล่าง สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 เปอร์เซ็นต์ การระบายน้ำ ดีปานกลาง ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ดินมีโอกาสขาดแคลนน้ำได้โดยเฉพาะในช่วงฝนทิ้งหากใช้ปลูกข้าว

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1) ปัญหาทางกายภาพของดิน เช่น ดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ ดินร่วนปนทรายที่เป็นกรดจัด อุดมสมบูรณ์ต่ำในตอน มีการสูญเสียดินรวมทั้งปริมาณธาตุอาหารพืชในดินมีปริมาณต่ำโดยผลการประเมินความเหมาะสมของที่ดินเขตนี้ สำหรับการปลูกข้าวและพืชไร่อยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อย (S3) จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเฉพาะเพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรกรรมในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันระบบนิเวศน์มิให้เสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ในเขตนี้

2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

1) ควรเป็นพื้นที่เป้าหมายในการเร่งรัดพัฒนาแก้ปัญหา ดินทราย ดินร่วนปนทรายที่เป็นกรดจัด และปรับปรุงบำรุงดินอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ตามแนวทางของกรมพัฒนาที่ดิน

2) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาและปรับเปลี่ยนข้าวพันธุ์ดีให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยยึดแนวทางการใช้ที่ดินแบบเศรษฐกิจพอเพียง ทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

3) ส่งเสริมอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกร

4) มีโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มแบบบูรณาการ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

1) สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด ทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

2) สนับสนุนการจัดการดินกรดด้วยโดโลไมท์

3) สนับสนุนโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน

4) สนับสนุนโครงการไถกลบตอซังพืช

5) สนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มแบบบูรณาการ

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

1) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่อง การพัฒนาคุณภาพข้าวอินทรีย์

2) กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันและกำจัด

โรคแมลงในการผลิตข้าว

3) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนเรื่องเจาะบ่อบาดาล

6.4.3 เขตปลูกพืชไร่

มีเนื้อที่ 340 ไร่ หรือร้อยละ 1.33 ของพื้นที่ตำบล ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินส่วนใหญ่เป็นชุดดินโพนพิสัยที่มีลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ดินล่างตอนบน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถัดไปเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวดมาก มีสีนํ้าตาลหรือนํ้าตาลแก่ ส่วนดินล่างภายใน 50-100 ซม. เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดมากหรือดินเหนียวปนกรวดมากถัดไปจะเป็นชั้นดินเหนียวตลอด มีสีเทาปนนํ้าตาลอ่อนหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนและนํ้าตาลแก่หรือนํ้าตาลปนเหลือง กรณีที่ใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือกพืชที่มีรากสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว และอื่นๆ ส่วนกรณีที่ใช้ปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ควรขุดหลุมปลูก

ให้มีขนาดไม่เล็กกว่า 75x75x75 ซม. แล้วนำหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ใส่ลงในหลุมปลูก อัตราประมาณ 20-30 กก.ต่อหลุม เมื่อผสมแล้วนำกลับลงไปหลุมก่อนที่จะปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น

ปัญหาในการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

1) ดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากเป็นเขตเกษตรกรรมที่มีการใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานาน และมีการใช้สารเคมีจำนวนมาก

2) เป็นพื้นที่ขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร เนื่องจากพื้นที่ตอนส่วนใหญ่ของตำบลหนองหลวงเป็นดินทราย เสี่ยงการขาดน้ำมีการสูญเสียดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

1) ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ สนับสนุนให้ความรู้เรื่องชนิดพืชทางเลือก โดยนำระบบเกษตรกรรมยั่งยืนมาปรับใช้

2) ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เขตนี้ โดยเฉพาะบริเวณที่มีการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกพืชไร่เพราะลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีการไถพรวนเตรียมพื้นที่ทุกปี มีแนวโน้มของการเกิด การชะล้างผิวหน้าดินได้สูงในช่วงต้นฤดูฝนซึ่งไม่มีพืชปกคลุมผิวหน้าดิน ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำสามารถเลือกปฏิบัติได้ทั้งการใช้ระบบพืช เช่น การปลูกพืชขวางแนวความลาดชัน การปลูกพืชสลับแถว และการปลูกหญ้าแฝกขวางแนวความลาดชัน แต่บริเวณที่มีความลาดชันสูงอาจต้องเข้ามาจัดการอนุรักษ์ดินและน้ำเชิงกลโดยจัดทำคันดินขวางแนวความลาดชันการทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่และสามารถทำร่วมกับการอนุรักษ์ดินโดยใช้ระบบพืชด้วย

3) ปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

4) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เขตนี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น เหมือง ฝาย ลำคลองสาธารณะ ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นใหม่ ได้แก่

- 1) ส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสด
- 2) สนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ในพื้นที่ดินกรด
- 3) ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- 4) พัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map
- 5) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน
- 6) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 7) การจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- 8) การจัดทำแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 9) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 10) พัฒนากลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารอินทรีย์

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

1) กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนเรื่องสนับสนุนความรู้ด้านการจัดการพืช การเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์

2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนเรื่องเจาะบ่อบาดาล

6.4.4 เขตไม้ผล ไม้ยืนต้นและพืชสวน มีเนื้อที่ 285 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของพื้นที่ตำบล

ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินส่วนใหญ่เป็นดินคล้ายชุดดินโพนพิสัยที่มีประสีเทาในดินล่าง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาเข้มมีจุดประสีแดง สีน้ำตาลปน เหลืองและสีจุดประสีเทาจากการตัดแปลงทำคันทนา ดินล่างตอนบน เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถัดไปเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวดมาก มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลแก่ มีจุดประสีเทาภายในความลึก 75 ซม. ส่วนดินล่างภายใน 50-100 ซม. เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดมากหรือดินเหนียวปนกรวดมากถัดไปจะเป็นชั้นดินเหนียวตลอด มีสีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อน (plinthite) และน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินล่าง ข้อจำกัด เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง เนื้อดินบนค่อนข้างปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืช ควรมึวิธีการจัดการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป้องกันการขาดน้ำและการชะล้างพังทลาย การเลือกระยะเวลาปลูกพืชที่เหมาะสม การจัดหาแหล่งน้ำโดยการขุดสระ ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มแร่ธาตุต่างๆ ให้แก่ดินและปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

1) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เขตนี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น เหมือง ฝาย ลำคลองสาธารณะ บึง หนอง ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้นเพื่อปรับรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปลูกพืชล้มลุก มาเป็นการปลูกไม้ผลหรือพืชผักที่มีมูลค่าสูง และเป็นที่ต้องการของตลาด

2) ปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

3) ส่งเสริมการผลิตพืช โดยให้คำแนะนำพืชทางเลือก ได้แก่ แก้วมังกร มะนาว มะม่วง ฝรั่ง หม่อน กล้วย เป็นต้น

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

1) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ในการผลิตน้ำหมักเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มปริมาณธาตุอาหาร รวมถึงการลดต้นทุนการผลิต

2) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก

3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

4) โครงการส่งเสริมกลุ่มมุ่งสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

5) ป้องกันการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก

6.4.5 เขตปศุสัตว์

เนื้อที่ 77 ไร่ หรือร้อยละ 0.30 ของพื้นที่ตำบล เขตนี้เป็นโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร เช่น โค กระบือและม้า และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือจุดสระน้ำประจำไร่นาเพื่อให้สัตว์มีน้ำกิน ใช้ในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ และปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงาของสัตว์

2) จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์ โดยมีกรมปศุสัตว์เป็นผู้ให้ความรู้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี เช่น หญ้าเนเปียร์ เป็นต้น การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์ และการควบคุมโรค

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

1) สนับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

1) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนเรื่องพันธุ์หญ้าเนเปียร์

6.4.6 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เนื้อที่ 26 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของพื้นที่ตำบล เขตนี้เกษตรกรขุดบ่อน้ำขึ้นเองเพื่อใช้เพาะเลี้ยงปลา

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กหรือจุดสระน้ำประจำไร่นา

2) ใช้สารบำบัดน้ำเสีย หรือปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะสำหรับการเลี้ยงปลา

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

1) ส่งเสริมการผลิตสารบำบัดน้ำเสียโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.6

2) สนับสนุนแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

1) กรมประมง สนับสนุนเรื่องพันธุ์ปลา

6.4.7 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 1,162 ไร่ หรือร้อยละ 4.56 ของพื้นที่ตำบล พื้นที่ของเขตนี้เป็นบริเวณที่ตั้งของชุมชนสถานที่ราชการ โรงงานอุตสาหกรรม มีการตั้งบ้านเรือนกระจุกกระจายมีสภาพการใช้ที่ดินรอบชุมชนเป็นสวนไม้ผลผสมปะปนกับที่อยู่อาศัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

1) สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้งานการพัฒนาที่ดินสู่ชุมชน

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

1) กรมพัฒนาชุมชน สนับสนุนเรื่องพัฒนาสินค้า OTOP สู่ห้าดาว

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมการรวมกลุ่มผลิตสินค้าชุมชน

6.4.8 เขตแหล่งน้ำ

เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 997 ไร่ หรือร้อยละ 3.91 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย คลองหนอง บึง และบ่อน้ำในไร่นา

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

1) ควรเร่งดำเนินการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินเพิ่มเติม แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปประกอบการพิจารณาดังกล่าว

2) ควรมีการบำรุงรักษาและขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเก็บกักน้ำ

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเร่งจัดทำโครงการเพื่อจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาของเกษตรกรและประสานงานกับกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยจัดทำกรอบแผนการดำเนินการตามลำดับความสำคัญ

4) บริเวณพื้นที่ลุ่มในแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบ ป้องกัน และดำเนินการแก้ไขปัญหการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็นที่สาธารณะประโยชน์ สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต่ำไม่เหมาะสำหรับการนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดิน ได้แก่

- 1) สนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2) การขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นๆ ที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

- 1) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนเรื่องขุดเจาะน้ำบาดาล

6.4.9 เขตพื้นที่ป่าไม้

มีเนื้อที่ 1,085 ไร่ หรือร้อยละ 4.26 ของพื้นที่ตำบล พื้นที่เขตนี้อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าในเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ แต่มีป่าไม้ผลัดใบและป่าไม้ไม่ผลัดใบซึ่งเป็นบริเวณที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่ป่าไม้นี้เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์หลักของการประกาศเขตและมาตรการของการใช้ที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีต่างๆ ดังกล่าว

การจัดการที่ดินในอนาคต

1) ควรจัดทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นได้จากธรรมชาติหรือกิจกรรมจากมนุษย์ เพื่อให้ป่าไม้มีการฟื้นตัวตามธรรมชาติที่สมบูรณ์

2) ควรจัดการอบรมแนะนำให้ราษฎรในพื้นที่ข้างเคียงได้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่ในเขตคงสภาพป่านอกเขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

- 1) ชุมชนควรมีการรักษา และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้เป็นป่าสมบูรณ์
- 2) ชุมชนควรสร้างจิตสำนึกให้รักและอนุรักษ์ผืนป่า (สร้างฝายชะลอน้ำ)
- 3) ชุมชนควรขุดลอกลำห้วยที่ไหลผ่านผืนป่า
- 4) ชุมชนควรปลูกป่าเพิ่มเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่า

5) ชุมชนควรเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น เห็ด ผักหวาน ทองหลาง

6.4.10 เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด

มีเนื้อที่ 2,584 ไร่ หรือร้อยละ 10.13 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้า สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่มและพื้นที่ถม

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม (A)	18,087	70.94
1.1 เกษตรผสมผสาน (A0)	37	0.15
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	37	0.15
1.2 เขตนาข้าว	17,322	67.94
นาข้าว A101	17,201	67.47
นาข้าว+แตงโม A101+A220	31	0.12
นาข้าว+มะเขือเทศ A101+A224	90	0.35
1.3 เขตพืชไร่ (A2)	340	1.33
อ้อย A203	95	0.37
มันสำปะหลัง A204	210	0.82
แตงโม A220	35	0.14
1.4 เขตไม้ยืนต้น (A3)	162	0.64
ยางพารา A302	76	0.30
ยูคาลิปตัส A304	86	0.34
1.5 เขตไม้ผล (A4)	80	0.31
ไม้ผลผสม A401	35	0.14
มะม่วง A407	31	0.12
มะขาม A412	14	0.05
1.6 พืชสวน (A5)	43	0.17
พืชผัก A502	13	0.05

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
ไม้ดอก ไม้ประดับ A503	30	0.12
1.7 พุ่หญ้า/โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (A7)	77	0.30
พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์ A701	36	0.14
โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า A702	41	0.16
1.8 สถานที่เพาะเลี้ยงน้ำ (A9)	26	0.10
สถานที่เพาะเลี้ยงปลา A902	26	0.10
2. เขตป่าไม้ (F)	1,085	4.26
2.1 ป่าไม่ผลัดใบ (F1)	124	0.49
ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู F100	124	0.49
2.2 ป่าผลัดใบ(F2)	2,542	9.97
ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู F200	961	3.77
ป่าผลัดใบสมบูรณ์ F201	1,581	6.20
3. พื้นที่เบ็ดเตล็ด (M)	2,584	10.13
3.1 พุ่หญ้าธรรมชาติ (M1)	705	2.77
พุ่หญ้าธรรมชาติ M101	79	0.31
พุ่หญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ M102	454	1.78
ไผ่ป่า ไผ่หนาม M103	172	0.67
3.2 พื้นที่ลุ่ม (M2)	1,840	7.22
พื้นที่ลุ่ม M201	582	2.28
พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว M201+A101	1,258	4.93
3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ดอื่นๆ (M4)	39	0.15
พื้นที่ถม M405	39	0.15
4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U)	1,162	4.56
4.1 หมู่บ้าน (U2)	1,027	4.03
หมู่บ้านบนพื้นราบ U201	1,027	4.03

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชียงสือ อำเภอพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
4.2 สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ (U3)	53	0.21
สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ U301	53	0.21
4.3 สถานีคมนาคมและอื่นๆ (U4)	65	0.25
ถนน U405	65	0.25
4.4 สถานีที่พักผ่อนหย่อนใจ (U6)	17	0.07
สถานีบริการน้ำมัน U605	17	0.07
5. พื้นที่แหล่งน้ำ (W)	997	3.91
5.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ (W1)	536	2.10
แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง W101	252	0.99
หนอง บึง ทะเลสาบ W102	284	1.11
5.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (W2)	461	1.81
อ่างเก็บน้ำ W201	180	0.71
บ่อน้ำในไร่นา W202	193	0.76
คลองชลประทาน W203	88	0.35
รวม	25,496	100.00

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การจัดทำระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดินได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ที่ดิน เศรษฐกิจและสังคม นโยบายของรัฐ เพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดรูปแบบ/หรือระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับการใช้ที่ดินให้ถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ ทั้งนี้ได้จัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ ดังนี้ (รูปที่ 6-2)

เขตนาพื้นที่ดอน ทำนาในช่วงพฤษภาคม - พฤศจิกายน หลังเก็บเกี่ยวจะมีการปลูกปอเทือง ถั่วเขียว ข้าวโพด

เขตพีชไร่ ปลูกอ้อย มันสำปะหลัง

เขตไม้ผล ปลูกมะม่วง พืชทางเลือกเป็น แก้วมังกร เกษตรผสมผสาน และเกษตรอินทรีย์

เดือนระบบ เกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
นาถุ่ม (ข้าว)	ข้าวโพด				ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6							
	ถั่วลิสง				ข้าวเหนียวพันธุ์ กข6							
	ปอเทือง				ข้าวเจ้าหอมมะลิ 105							
นาดอน (ข้าว)	ข้าวเจ้าหอมมะลิ 105								อ้อยโรงงาน			
	มันสำปะหลัง											
	มะม่วง, มะขาม, ถั่วเขียว, แก้วมังกร, ขนุน, ฝรั่ง											
ไม้ผล	มะม่วง, มะขาม, ถั่วเขียว, แก้วมังกร, ขนุน, ฝรั่ง											
เกษตรผสมผสาน	เห็ด นาข้าว ไร่ มะนาว ขนุน พืชสมุนไพร เช่น ขิง ข่า ตะไคร้ ประมง เช่น เลี้ยงปลา กุ้ง ปศุสัตว์ เช่น เลี้ยงเป็ดและไก่											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การวิเคราะห์ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน พบว่าการปลูกพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของดิน และมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างคุ้มค่า เพื่อเพิ่มผลผลิต ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้ได้มีการเปรียบเทียบระบบ ตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6-3 การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังมีแผนการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีแผนการใช้ที่ดิน
เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	นาปี/นาปรัง	ข้าวนาปี/พืชตระกูลถั่ว ข้าวนาปี/ปอเทือง
เขตทำนาพื้นที่ดอน	ข้าวนาปี ปอเทือง (หลังนา) ถั่วลิสง (หลังนา)	ข้าวนาปี/พืชตระกูลถั่ว ข้าวนาปี/ปอเทือง
เขตปลูกพืชไร่	มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง/อ้อย ปลูกพืชผสมผสานในระบบเกษตรอินทรีย์
เขตปลูกไม้ผล	มะม่วง	มะม่วง มะขาม กล้วย แก้วมังกร ขนุน ฝรั่ง เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์

6.6 การจัดการความเสี่ยง (Risk management)

จากระบบการปลูกพืช (cropping pattern) ดังที่แนะนำในรูปที่ 6-2 การจัดการความเสี่ยง (Risk management) กรณีที่ “เกษตรกร” ระบุว่าดินที่ทำนาอยู่ความสมบูรณ์ต่ำต้องใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก และมีโรคแมลงเข้ามาทำลาย

- การใช้ที่ดินในปัจจุบัน ทำนาทั้งนาปีและนาปรัง
- การใช้ที่ดินในอนาคต ยังคงใช้ทำนาปี โดยพืชที่ปลูกหลังนาเป็น พืชตระกูลถั่ว หรือ พืชปุ๋ยสด เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อ

1) ตัดวงจรโรคแมลง

2) การปลูกพืชตระกูลถั่วหรือพืชปุ๋ยสดจะได้ประโยชน์ 2 อย่าง คือ (1) เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินทำให้ดินร่วนซุย ดูดซับน้ำได้ดีมากขึ้น ดูดซับปุ๋ยเคมีได้มากขึ้น (2) หากสามารถเก็บเมล็ดจำหน่ายได้ เช่น ถั่วพรี ถั่วเขียว ปอเทือง จะเป็นรายได้แทนข้าวนาปรังและกรมพัฒนาที่ดินมีงบประมาณรับซื้อ และ (3) ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ขายได้ แต่เกษตรกรจะได้ที่ดินทำกินที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากอินทรีย์วัตถุที่มาจากพืชตระกูลถั่ว และพืชปุ๋ยสดเมื่อมีการไถกลบไปในดิน เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- สามารถลดต้นทุนการผลิต (ค่าปุ๋ย) ในฤดูกาลทำนารอบถัดไปได้ประมาณ 50% หรือประมาณ 500 บาทต่อไร่

- สามารถเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินโดยเฉลี่ยประมาณ 0.2% ต่อไร่

- ช่วยลดวงจรระบาดของศัตรูพืชในนาข้าว

หากเกษตรกรมีความประสงค์จะปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น ต้องหาพืชทางเลือกหลายๆ ชนิด ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้เป็นตัวอย่าง ควรขอความร่วมมือจากกรมวิชาการเกษตรมาร่วมทำการวิจัย เพื่อให้คำตอบแก่เกษตรกรในโอกาสต่อไป

ความต้องการของเกษตรกรที่จะเริ่มหรือขยายการผลิต “เกษตรอินทรีย์” นั้นจำเป็นต้องมี “น้ำที่สะอาดและพอเพียง” หากมีแหล่งน้ำธรรมชาติต้องตรวจสอบคุณภาพน้ำ หากมีน้ำได้เพียงพอจำเป็นต้องมีแผนการก่อสร้าง “บ่อน้ำในไร่นา” เพิ่มเติม

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังจากจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565 และแผนล่วงหน้า ปี 2566-2568

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ ไปเสนอต่อสภาเทศบาลตำบลเชียงสือ เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565 -2569

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยพืชสด
 - 1.1.6) การส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 1.1.7) จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)
 - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 1.1.9) การพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่
- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ลุ่ม-ดอน

1.3.3) การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

2.1.1) การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์

2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

2.1.6) จัดหาปุ๋ยเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์)

2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

2.1.8) การพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่

2.2) การบริหารจัดการน้ำ

2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ลุ่ม-ดอน

2.3.3) การบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

(Zoning by Agri-Map)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

3.1) การบริหารจัดการน้ำ

3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

(ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุพรรณบุรี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษากำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.5) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการรวมกลุ่มการผลิตแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

1.6) ส่งเสริมการวิเคราะห์ดินตำบลเชียงสือ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

1.7) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

2) **เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุพรรณบุรี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการรวมกลุ่มการผลิตแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.5) การอบรมให้ความรู้การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร (กรมการพัฒนาชุมชน, กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.6) ส่งเสริมการวิเคราะห์ดินตำบลเชียงสือ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.7) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2.8) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

3) **เขตปศุสัตว์** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี, สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สุพรรณบุรี)

3.2) พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

7.4.2 **พื้นที่แหล่งน้ำ** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

4.1) สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานสุพรรณบุรี, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลเชียงสือ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำ พัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 10 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยควายน้ำ
- 2) โครงการพัฒนาระบบส่งน้ำพื้นที่รับประโยชน์ห้วยควายน้ำ
- 3) โครงการขุดลอกห้วยเชียงสือตอนบน
- 4) โครงการขุดลอกห้วยเชียงสือตอนกลาง
- 5) โครงการขุดลอกหน้าฝายห้วยเชียงสือตอนบน
- 6) โครงการขุดลอกห้วยกุดคำ
- 7) โครงการขุดลอกห้วยไผ่
- 8) โครงการขุดลอกห้วยวังยาว
- 9) โครงการขุดลอกหน้าฝายน้ำล้นห้วยมาตร
- 10) โครงการก่อสร้างฝายและขยายลำห้วยไก่อ้ง
- 11) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กและทำบ่อตักตะกอนดิน

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
<p>1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>1.1 เขตทำนา (เขตทำนาพื้นที่ตอน) เนื้อที่ 17,201 ไร่</p>	<p>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>1.1) การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์</p> <p>1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด</p> <p>1.3) การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>1.4) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยพืชสด)</p> <p>1.5) การส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก</p> <p>1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด</p> <p>2. การบริหารจัดการน้ำ</p> <p>2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน</p> <p>3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</p> <p>3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ</p>	
<p>1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 340 ไร่</p> <p>1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 80 ไร่</p> <p>1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 162 ไร่</p>	<p>1. การปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>1.1) การส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์</p> <p>1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด</p> <p>1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด</p> <p>1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร</p>	

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
	1.5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 1.6) การพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 120 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ 1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา (เขตทำนาพื้นที่ดอน) เนื้อที่ 17,201 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุพรรณบุรี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) 4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 5. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการรวมกลุ่มการผลิตแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) 6. พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 340 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 80 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 162 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุพรรณบุรี/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี) 2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร)

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
	4. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการรวมกลุ่มการผลิตแบบแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) 5. การอบรมให้ความรู้การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร (กรมพัฒนาชุมชน, กรมส่งเสริมการเกษตร) 6. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 7. พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 120 ไร่	1. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี, สถานีพัฒนาอาหารสัตว์สุพรรณบุรี) 2. พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก, ขุดลอกฝาย, ขุดลอก, ลำห้วย, ก่อสร้างรางส่งน้ำ คสล. (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)
1.6 เขตพื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 997 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานสุพรรณบุรี, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น) ตามรายละเอียดข้อ 7.5

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วย งานรับ ผิด ชอบ
			65	66	67	68	69		65	66	67	68	69		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	1.1 การส่งเสริมการใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีฯ	ราย	100	100	100	100	100	500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	12,500	พด.
นาดอน,พืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พด.
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปลูกพืช ปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	-	-	5	5	5	10	-	-	25,000	25,000	25,000	75,000	พด.
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น, ปศุสัตว์	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	-	-	3	235,000	235,000	235,000	-	-	705,000	พด.

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2565-2569) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วย งานรับ ผิด ชอบ
			65	66	67	68	69		65	66	67	68	69		
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	1.6 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.
นาดอน	1.7 การส่งเสริมการไถกลบ และผลิตปุ๋ยอินทรีย์ฯ	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	595,000	พด.
นาดอน, พืชไร่,ไม้ผล, ไม้ยืนต้น	1.8 การพัฒนาคุณภาพดิน ในระบบส่งเสริมแบบแปลง ใหญ่	กลุ่ม	-	1	1	1	1	4	-	25,000	25,000	25,000	25,000	100,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
นาดอน,พืชไร่, ไม้ผล,ไม้ยืนต้น, ปศุสัตว์	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	10	14	15	15	15	69	178,000	249,200	267,000	267,000	267,000	1,228,200	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน														
นาดอน,พืชไร่, ไม้ผล,ไม้ยืนต้น	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
นาดอน,พืชไร่, ไม้ผล,ไม้ยืนต้น	3.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ	ไร่	-	200	200	200	200	800	-	800,000	800,000	800,000	800,000	3,200,000	พด.

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี (พ.ศ. 2565-2569) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วย งานรับ ผิด ชอบ
			65	66	67	68	69		65	66	67	68	69		
นาดอน,พืชไร่, ไม้ผล,ไม้ยืนต้น	3.3 การบริหารจัดการฯ (Zoning by Agri-Map)	ไร่	-	150	150	150	-	450	-	375,000	375,000	375,000	-	1,125,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- FAO. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2563)**. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2564. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาชุมชน. 2563. **ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2563**. กระทรวงมหาดไทย. แหล่งที่มา: <http://ebmn.cdd.go.th>, 19 กรกฎาคม 2564.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลเชียงสือ ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **แผนพัฒนาการเกษตรตำบลเชียงสือ ปี 2561 - 2565**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร**. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. **สถิติภูมิอากาศ พ.ศ. 2563** กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี**. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2563. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี**. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลเชียงสือ. 2563. **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565)**. เทศบาลตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี.
- สถานีอุตุนิยมวิทยาสกลนคร. 2563. **สถิติภูมิอากาศ**. กรมอุตุนิยมวิทยา. เอกสารจากเครื่องคอมพิวเตอร์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.
- เทศบาลตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี. 2563. **แผนพัฒนาตำบลเชียงสือ อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรีประจำปี 2563**. กรมการปกครอง.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2562. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน มาตราส่วน 1: 25,000 (Shapefile)**. กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กรุงเทพฯ.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2563. **แผนที่ชุดดิน** มาตรฐาน 1: 25,000 (Shapefile).

กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่ความลาดชันตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่เส้นชั้นน้ำฝนตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. **คุณภาพน้ำใต้ดิน (ไฟล์ข้อมูล)**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2561. **แผนที่ชุดดิน** มาตรฐาน 1: 25,000 (Shapefile). กรมพัฒนาที่ดิน. กรุงเทพฯ.

ราชกิจจานุเบกษา. 2551. **กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551**. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่เขตป่าไม้ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่ที่ตั้งบ่อบาดาลตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่พื้นที่เขตชลประทาน และแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 1,260 ลบ.ม. ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่อุทกธรณีวิทยา ตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. จังหวัดสกลนคร. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่อัตราการให้น้ำของหินอุ้มน้ำตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่ชุดดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่ดินมีปัญหาตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5. 2564. **แผนที่การชะล้างการพังทลายของดินตำบลเชียงสือ อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร**. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

บทที่ 5

ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิท. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2563. แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานจังหวัดสกลนคร. 2564. แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ 2564. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร. 2564. แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564). ไฟล์ข้อมูล.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

นายสากล ณ ฤทธิ์

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5

ผู้ดำเนินการ

สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร

นายกิตติ ไชยนิมิตร

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร

นายอภิรักษ์ อักษรพรหม

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นายศิริโชค แก่นการ

นักวิชาการเกษตร

นางสาวจุฑารัตน์ เหง้ามูล

นักวิชาการเกษตร

นางสาวชนิษฐา ภูทอง

เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

นายชุมพร ศาสดราวาหะ

ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

นายธิเบต คงนาวัง

นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ

นางสาวชนันท์ภรณ์ สวัสดิรัตน์

นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ

นางนिरชา แจ็กขึ้น

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวกชมล พลเยี่ยม

นักสำรวจดิน

นางสาวณัฐนิชา โพธิจินดา

เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

